

BILIMBO NAPHEGY MONTESSORI ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

OM azonosító: 203210

1016 Budapest, Nyárs utca 3.

Honlap: www.bilimbo.com

E-mail: bilimbo@bilimbo.com

Telefon: +36 1 225 1419

Budapest, 2025. szeptember 1.

Tartalom

1. A Pedagógiai Program jogszabályi háttere	4
1.1. Alkotmányos alap.....	4
1.2. Törvényi háttér	4
1.3. Kormányrendeletek	4
1.4. Miniszteri rendeletek	5
1.5. Szakmai alapidokumentumok	5
2. Az intézmény adatai és működési rendje.....	6
3. Küldetésnyilatkozat, Montessori pedagógiája.....	7
3.1. Küldetésnyilatkozat	7
3.1.1. A Montessori pedagógia célja	7
3.1.2. A Montessori pedagógia alapja	7
3.1.3. A Montessori pedagógia feladata	7
3.2. Montessori pedagógiája	8
3.2.1. Az előkészített környezet.....	8
3.2.2. Az abszorbens elme	8
3.2.3. Az érzékeny periódusok	8
3.2.4. A figyelem polarizációja	8
3.2.5. A szabadság és felelősség egysége	8
3.2.6. A munka fogalma	9
3.2.7. A Montessori pedagógustól elvárt szakmai attitűd.....	9
4. Gyermekekép, óvodakép és pedagóguskép	10
4.1. Gyermekekép.....	10
4.2. Óvodakép	11
4.3. Pedagóguskép	11
5. A program cél- és feladatrendszere	13
5.1. Alapvető céljaink.....	13
5.1.1. A személyiség harmonikus fejlesztése.....	13
5.1.2. Kompetenciafejlesztés élményeken keresztül	13
5.1.3. A tanulási nehézségek megelőzése	13
5.1.4. Környezettudatos magatartás megalapozása	14
5.1.5. Nyitottság és tolerancia fejlesztése	14

5.2. Az óvodai nevelés általános feladatai.....	14
5.2.1. Egészséges életmód kialakítása.....	14
5.2.2. Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés.....	17
5.2.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés.....	19
6. Az óvodai élet megszervezésének elvei	21
6.1. Személyi feltételek	21
6.2. Tárgyi feltételek.....	21
6.2.1. Az épület és belső terek kialakítása	22
6.2.2. Higiénés és gondozási feltételek.....	23
6.2.3. Fejlesztő és egyéb funkcionális helyiségek.....	23
6.2.4. A mozgásfejlesztés tárgyi feltételei	24
6.2.5. A Montessori eszközrendszer pedagógiai sajátosságai	25
6.2.6. A pedagógiai program megvalósítását szolgáló további eszközök.....	27
6.3. Csoportszervezés	28
6.3.1. Csoportlétszám	28
6.3.2. A pedagógusok együttműködése	28
6.4. Az óvodai élet szervezési keretei	29
6.4.1. Az intézmény működési rendje.....	29
6.4.2. Az óvodai tevékenységek időkeretei	29
6.4.3. A pedagógiai tervezés rendszere	31
6.4.4. Iskolaelőkészítés és csendóra	31
6.4.5. A dokumentáció rendszere	33
7. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai	35
7.1. Játék.....	35
7.2. Művészeti nevelés	36
7.2.1. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka – „Pliccs–Placcs”	36
7.2.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc – „Zenenap”	37
7.2.3. Verselés, mesélés, bábozás, dramatizálás	37
7.3. Mozgás	37
7.4. A külső világ tevékeny megismerése	38
7.4.1. Montessori kozmikus nevelés	39
7.4.2. Környezet- és természetvédelem	39
7.4.3. Matematikai gondolkodás fejlesztése	39

7.4.4. A digitális környezethez való tudatos viszony megalapozása	40
7.5. Tevékenységben megvalósuló tanulás	40
7.6. Munkajellegű tevékenységek (gyakorlati élet).....	41
7.7. Csendjáték (csendkör)	42
8. A gyermekek fejlődésének nyomon követése	43
8.1. A nyomon követés alapelvei és eszközei	43
8.2. Az óvodáskor végére jellemző fejlődési eredmények.....	44
8.3. Iskolaérettség	45
8.4. Tehetséggondozás	46
9. A nevelés kerete: az óvoda hagyományos ünnepei és egyéb rendezvényei	47
9.1. Hagományos ünnepeink	47
9.2. Születés- és névnapok.....	48
10. Gyermekvédelem és a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések .	49
10.1. A gyermekvédelem alapelvei	49
10.2. A jelzőrendszeri szerep	49
10.3. Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések.....	50
10.4. Szakmai együttműködés és intézkedések	51
10.5. Szakmai támogató háló és mentálhigiénés együttműködés.....	52
11. Az Óvoda kapcsolatrendszere	53
11.1. Kapcsolat a családokkal	53
11.2. Fenntartói és hatósági kapcsolatok	53
11.3. Szakmai és pedagógiai partnerek	54
11.4. Kapcsolat a köznevelési intézményekkel.....	54
11.5. Kulturális és közművelődési kapcsolatok	54
11.6. Egyéb szakmai partnerek	55
12. Záró gondolat	56
Mellékletek	57
1. számú melléklet: A Programhoz kapcsolódó Montessori és fejlesztő eszközrendszer ..	57
2. számú melléklet: A Pedagógiai Program ellenőrzése és értékelése	61
3. számú melléklet: Az intézmény működéséhez kapcsolódó dokumentumok jegyzéke..	62
4. számú melléklet: Szakirodalmi háttéranyag	63
Legitimációs záradék.....	67

1. A Pedagógiai Program jogszabályi háttere

1.1. Alkotmányos alap

A Pedagógiai Program Magyarország Alaptörvényére épül, amely rögzíti:

- a gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való jogát,
- a művelődéshez való jogot,
- a szülők jogát a gyermek nevelésének megválasztására,
- az egyenlő bánásmód követelményét.

1.2. Törvényi háttér

Az intézmény működését és pedagógiai tevékenységét különösen az alábbi törvények szabályozzák:

- 1991. évi LXIV. törvény a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről (Gyermekek jogi Egyezmény)
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (Gyvt.)
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról (Fot.)
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról (Ebkvt.)
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.)
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról (Info tv.)
- 2018. évi LXXXIX. törvény az oktatási nyilvántartásról (Onyvt.)
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életútjáról (Púétv.)

A Pedagógiai Program az Nkt. 26. §-a alapján készült, tartalma megfelel a jogszabályban meghatározott kötelező elemeknek.

1.3. Kormányrendeletek

- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról (Vhr.)
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról (ÓNOAP)
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életútjáról szóló törvény végrehajtásáról

1.4. Miniszteri rendeletek

- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveiről (SNI irányelvek)
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról

1.5. Szakmai alapkokumentumok

A Pedagógiai Program szakmai alapját képezik:

- az Óvodai nevelés országos alapprogramja (363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet melléklete),
- a Montessori pedagógia alapelvei (Maria Montessori pedagógiai rendszere alapján),
- B. Méhes Vera (1995): Montessori pedagógiai rendszere és alkalmazása az óvodában. Nemzeti Tankönyvkiadó,
- az intézmény hatályos Alapító Okirata.

A Montessori pedagógiai szemlélet az ÓNOAP elveivel összhangban, annak keretei között kerül alkalmazásra.

A pedagógiai program szakmai háttérét támogató további szakirodalmak jegyzékét a *4. számú melléklet* tartalmazza.

2. Az intézmény adatai és működési rendje

Az óvoda hivatalos neve: Bilimbo Naphegy Montessori Óvoda

Az OM-azonosítója: **203210**

Az óvoda székhelye: 1016 Budapest, Nyárs utca 3.

Az óvoda fenntartója: Bilimbo Nonprofit Kft.

Az óvoda jogállása: **önálló jogi személy**

Az óvoda jogszabályban meghatározott alaptevékenysége:

Az óvoda alaptevékenysége az óvodai nevelés, amely az óvodai nevelés a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (Nkt.) 8. §-a alapján a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig tart.

A tankötelezettség kezdetére az Nkt. 45. § rendelkezései irányadók.

3. Küldetésnyilatkozat, Montessori pedagógiája

3.1. Küldetésnyilatkozat

Maria Montessori (1870–1952) olasz orvos és pedagógus 1907-ben Rómában alapította meg első Casa dei Bambini (Gyermekek Háza) elnevezésű intézményét. Pedagógiai rendszerét 1909-ben publikálta. A Montessori-módszer a gyermek természetes fejlődési törvényszerűségeire épül, és a gyermekbe vetett bizalomra alapozza nevelési rendszerét.

Legismertebb pedagógiai alapelve:

„Segíts nekem, hogy magam csinálhassam!”

A Bilimbo Naphegy Montessori Óvoda nevelőmunkája az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban, a Montessori pedagógia elveinek alkalmazásával valósul meg.

3.1.1. A Montessori pedagógia célja

Olyan érzelmileg biztonságos, nyugodt és rendezett környezet biztosítása, amelyben a gyermek:

- önállósága kibontakozhat,
- belső motivációja erősödik,
- együttműködési képessége fejlődik,
- felelősségtudata és önfegyelme megalapozódik,
- harmonikus személyiségfejlődés elősegítése megvalósulhat.

3.1.2. A Montessori pedagógia alapja

A Montessori-szemlélet abból indul ki, hogy a gyermek aktív résztvevője saját fejlődésének. Tanulása elsősorban saját tapasztalatszerzésén és cselekvésén keresztül valósul meg. A gyermek szabadsága a tudatosan előkészített környezetben, világos keretek között érvényesül.

3.1.3. A Montessori pedagógia feladata

- A gyermeki személyiség komplex fejlesztése, különös tekintettel az alábbiakra:
- az érzelmi biztonság megteremtése,
- az önállóság és önfegyelem kialakulásának támogatása,
- a szociális kompetenciák fejlődésének elősegítése,
- a koncentráció és kitartás megalapozása,
- a belső motiváció fenntartása.

3.2. Montessori pedagógiája

3.2.1. Az előkészített környezet

A környezet a pedagógiai folyamat aktív eszköze.

Jellemzői:

- gyermekméretű bútorok,
- nyitott, átlátható eszközrendszer,
- rend és esztétikum,
- mértékletesség az ingerekben,
- önálló választás lehetősége.

A környezet célja az önálló tevékenység és a koncentráció támogatása.

3.2.2. Az abszorbens elme

A kisgyermek sajátos befogadóképességgel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, hogy környezetének tapasztalatait különösebb tudatos erőfeszítés nélkül belsővé tegye.

Ez az alapja a természetes tanulási folyamatnak.

3.2.3. Az érzékeny periódusok

A fejlődés meghatározott szakaszaiban a gyermek fokozott fogékonyságot mutat bizonyos készségek iránt (rend, mozgás, nyelv, érzékelés, társas kapcsolatok stb.).

A pedagógus feladata ezen időszakok felismerése és megfelelő eszközök biztosítása.

3.2.4. A figyelem polarizációja

Az elmélyült, önként vállalt tevékenység során kialakuló tartós koncentráció a személyiségfejlődés kulcsa.

Az ilyen munkafolyamat után a gyermek kiegyensúlyozottabbá, együttműködőbbé válik.

3.2.5. A szabadság és felelősség egysége

A gyermek szabadsága a keretek között történő szabad választásban nyilvánul meg. Nem jelent korlátlan cselekvést, hanem a közösségi normák tiszteletben tartását.

3.2.6. A munka fogalma

A Montessori-értelmezésben a „munka” minden olyan önként vállalt tevékenységet jelent, amely belső indíttatásból fakad.

Jellemzői:

- önállóság,
- ismétlés lehetősége,
- örömteliség,
- külső jutalmazás hiánya.

3.2.7. A Montessori pedagógustól elvárt szakmai attitűd

A pedagógus:

- tudatos megfigyelő,
- differenciálásra képes,
- indirekt módszereket alkalmaz,
- a gyermeket önmagához mértén értékeli,
- kezdetben aktív segítséget nyújt, majd fokozatosan háttérbe húzódik,
- következetes, de szeretetteljes,
- folyamatos önreflexióra és önnevelésre törekszik.

4. Gyermekkép, óvodakép és pedagóguskép

4.1. Gyermekkép

Óvodánk a gyermeket egyedi, megismételhetetlen személyiségként, önálló fejlődési úttal rendelkező szociális lényként értelmezi.

A gyermek fejlődését az életkori sajátosságok, az egyéni szükségletek és a szociokulturális háttér figyelembevételével támogatjuk. Az általános fejlődési tendenciák mellett értékként fogadjuk el az egyéni különbségeket, a másságot és az egyediséget, amennyiben azok nem sértik mások méltóságát és a közösségi normákat.

Nevelési elveink gyermekközpontúak és befogadóak. Célunk a gyermeki személyiség kibontakoztatása, az egyenlő hozzáférés biztosítása minden gyermek számára. Intézményünk a befogadó pedagógia elveit vallja, amely az egyéni különbségek tiszteletben tartására és a differenciált fejlesztésre épül.

Az óvoda nevelőmunkájában érvényesíti az esélyegyenlőség és a hátránycsökkentés elvét, biztosítva, hogy a gyermekeket semmilyen hátrányos megkülönböztetés ne érje. A pedagógiai munka során a differenciált fejlesztést a gyermek egyéni fejlődési üteméhez igazítjuk, figyelembe véve adottságait, képességeit és környezeti háttérét.

A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása az intézményben a hatályos jogszabályokkal összhangban, szakértői kijelölés és integrációs javaslat alapján, a fenntartó egyetértésével, egyedi és átmeneti jelleggel valósulhat meg; fejlesztésük a szakértői bizottság véleményében foglaltak figyelembevételével, egyéni szükségleteikhez igazodva történik.

Kiemelt céljaink, hogy a gyermek:

- pozitív énképpel rendelkezzen,
- megőrizze természetes kíváncsiságát,
- önállóvá és felelősségteljessé váljon,
- tudatában legyen saját értékeinek,
- együttműködésre és kompromisszumra képes legyen,
- önszabályozása és önkontrollja megerősödjön,
- kommunikációs készsége fejlődjön,
- tisztelje és óvja természeti és társadalmi környezetét.

Célunk, hogy az óvodáskor végére a gyermek rendelkezzen azokkal az alapvető képességekkel és kompetenciákkal, amelyek segítik a környezetében való eligazodásban és az iskolai élethez való alkalmazkodásban.

*„...Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat, megtanulnak hinni.
Ha a gyerekek hitelesen élnek, megtanulják mit jelent szeretni.
Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek, megtanulják megkeresni a szeretetet a világban.”*

(Dorothy Law Holtz: Egy élet a kezében)

4.2. Óvodakép

A Bilimbo Naphegy Montessori Óvoda családias, biztonságot nyújtó intézmény.

Nevelési gyakorlatunk a hagyományos értékek – tisztelet, felelősség, együttműködés – közvetítésére épül, ugyanakkor nyitott a szakmai megújulásra és a korszerű pedagógiai megoldásokra.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjára építve, a Montessori pedagógia személyi és tárgyi feltételeinek biztosításával teremtjük meg a harmonikus személyiségfejlődés feltételeit.

Intézményünkben:

- az intézmény pedagógusai a Montessori pedagógiai szemlélet alkalmazásához szükséges szakmai felkészültséggel rendelkeznek,
- biztosított a speciális Montessori eszközrendszer,
- előkészített környezet támogatja az önálló tevékenységet,
- a szabad játék kiemelt szerepet kap,
- rendszeresen alkalmazzuk a Montessori-féle csendgyakorlatokat.

Óvodánk működésében a családokkal való partneri együttműködés alapelv. A gyermek-szülő-pedagógus hármas egysége a nevelőmunka meghatározó kerete.

Az intézmény biztosítja az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő és személyiségfejlesztő funkcióinak érvényesülését.

4.3. Pedagóguskép

A nevelőmunka kulcsszereplője a pedagógus, akinek személyisége modellértékű a gyermek számára. A pedagógus jelenléte, szakmai tudatossága és érzelmi stabilitása az óvodai nevelés eredményességének alapfeltétele. A pedagógus és a pedagógiai munkát segítő munkatársak összehangolt tevékenysége biztosítja az intézmény szakmai működését.

A Montessori pedagógia alapján az óvodapedagógus:

- gyermekszerető és elfogadó,
- tudatos megfigyelő,
- differenciálásra képes,
- érzelmi biztonságot nyújt,
- a gyermeket önmagához mértén értékeli,
- indirekt módszereket alkalmaz,
- felismeri a segítségnyújtás megfelelő idejét és mértékét,
- következetes és hiteles.

Elvárásaink a Bilimbo pedagógusaival és pedagógiai munkát segítő munkatársaival szemben:

- modellértékű kommunikáció és viselkedés,
- a gyermek jogainak tiszteletben tartása,
- az egyenlő bánásmód biztosítása,
- szakmai fejlődés iránti elkötelezettség,
- módszertani kultúra folyamatos fejlesztése,
- empátia, türelem és következetesség,
- együttműködés a családokkal.

A pedagógus szakmai fejlődése folyamatos, amely a hatályos köznevelési jogszabályok és a pedagógus életpályára vonatkozó rendelkezések szerint rendszeres önképzésben és továbbképzésben valósul meg.

5. A program cél- és feladatrendszere

Programunk alapját a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (Nkt.), az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet (ÓNOAP), valamint B. Méhes Vera Magyarországi Montessori Óvodai Programja képezi. Nevelőmunkánk e dokumentumok szellemiségére építve, a Montessori pedagógia elveinek alkalmazásával valósul meg.

5.1. Alapvető céljaink

5.1.1. A személyiség harmonikus fejlesztése

Célunk a gyermek testi, lelki és szellemi fejlődésének elősegítése, az érzelmi biztonság megteremtése mellett. A gyermek fejlődését az életkori sajátosságok, az egyéni szükségletek és az eltérő érési ütem figyelembevételével támogatjuk. Törekszünk az esetlegesen jelentkező hátrányok csökkentésére és a tehetségigéretnek kibontakoztatására.

5.1.2. Kompetenciafejlesztés élményeken keresztül

A gyermek kompetenciáit elsősorban saját élményei és tapasztalatai által fejlesztjük. Olyan tevékenységeket szervezünk, amelyek segítik:

- az önálló tájékozódást,
- a problémamegoldó gondolkodás kialakulását,
- a kreativitás fejlődését,
- a szociális készségek erősödését.

Célunk, hogy a gyermek képessé váljon a természeti és társadalmi környezetben való eligazodásra.

5.1.3. A tanulási nehézségek megelőzése

A kisgyermekkor érzékeny periódusait tudatosan kihasználva olyan tevékenységrendszert működtetünk, amely elősegíti:

- a finommotorika fejlődését,
- a beszéd és nyelvi kifejezőkészség gazdagodását,
- a ritmus- és mozgáskoordináció erősödését,
- az észlelési funkciók fejlődését.

Mindezek hozzájárulnak a későbbi tanulási nehézségek (pl. olvasás-, írás-, számolási zavarok) kockázatának csökkentéséhez.

5.1.4. Környezettudatos magatartás megalapozása

Kiemelt feladatunk a környezettudatos szemlélet kialakítása. A gyermekek számára követendő mintát nyújtunk a természeti és tárgyi környezet tiszteletében és védelmében. A természet szeretete és az élőlények iránti felelősség megalapozza a felelősségtudat, a közösségi elköteleződés és a nemzeti értékek iránti tisztelet kialakulását.

5.1.5. Nyitottság és tolerancia fejlesztése

A társadalmi sokszínűség bemutatásával törekszünk a gyermek természetes nyitottságának megőrzésére.

Fontosnak tartjuk:

- a különböző kultúrák és hagyományok megismertetését,
- az empátia és tolerancia kialakítását,
- az egymás iránti tisztelet megerősítését.

5.2. Az óvodai nevelés általános feladatai

5.2.1. Egészséges életmód kialakítása

Cél

Célunk, hogy a gyermekben kialakuljon az egészséges életvitel iránti igény, és a testi-lelki jóllétet támogató szokásrendszer. Az óvodáskor kiemelt jelentőségű az egészséges életmód megalapozásában, ezért a gondozás, a mozgás, a táplálkozás, a pihenés, a higiéné, valamint a baleset- és betegségmegelőzés feladatait a mindennapok szerves részeként valósítjuk meg.

Általános feladataink

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek és mozgásigényének kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Az egészséges életmódhoz kapcsolódó szokások alakítása (testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés, egészségmegőrzés).
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.

A gyermek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése

A testi komfortérzet biztosítása a testi-lelki egészség alapja. A gondozási helyzetek (tisztálkodás, étkezés, öltözés, pihenés) bensőséges, bizalmi kapcsolatot feltételeznek, ezért az egyéni bánásmódot kiemelten értékeljük.

A gondozási tevékenységek során elegendő időt biztosítunk, és a gyermek önállósodását a fokozatosság elve mentén támogatjuk. A gondozás a kommunikáció és anyanyelvi fejlődés természetes terepe: a gyermekkel folyamatosan beszélgetünk, megnevezzük a tevékenységeket, eszközöket, érzéseket, ezzel erősítve a szókincset és az énképet.

A gondozási feladatok eredményességének feltétele a gyermek–szülő–óvoda együttműködése, különösen az otthoni és óvodai szokásrend összehangolása.

A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése

A mindennapi mozgás az egészséges életmódra nevelés kiemelt területe. A nap folyamán spontán és szervezett formában is biztosítjuk a szabad mozgás lehetőségét, figyelembe véve az egyéni szükségleteket és terhelhetőséget.

A rendszeres, változatos mozgás:

- erősíti a szervezet teherbírását,
- fejleszti a koordinációt és térbeli tájékozódást,
- hozzájárul a balesetek megelőzéséhez,
- támogatja a figyelem és önszabályozás fejlődését.

Törekszünk arra, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a szabad levegőn. Ennek feltétele az időjárásnak megfelelő, kényelmes, mozgást nem akadályozó öltözet, különösen a réteges öltözködés és a megfelelő lábbeli.

Egészséges életmódhoz kapcsolódó szokások alakítása

A felkészített környezet lehetővé teszi, hogy a gyermek a mindennapi tevékenységekben önállóan cselekedjen.

Testápolás, higiéné: A higiénés szokások kialakítását elsősorban példamutatással, következetes napirenddel és egyéni támogatással segítjük. A gyermek érettségéhez igazodva támogatjuk az önkiszolgálást (kézmosás, fogmosás, orrfújás, mosdóhasználat, rendrakás), és a szokások belső igénnyé válását. A papírzsebkendők mindenhol elérhető magasságban találhatók, a fürdőben minden gyermeknek saját jellel ellátott kéztörölkője van. Az intézmény gyermekmosdói a gyermekek életkorához igazodó, biztonságos kialakításúak, ezért a gyermekek szükség esetén önállóan is használhatják azokat. Az óvodapedagógus alapvetően a csoportban szervezi a pedagógiai munkát, ugyanakkor figyelemmel kíséri és szükség esetén segíti a gyermekek higiénés szokásainak alakulását.

Öltözködés: Az öltözködésben az önállóság fokozatos kialakítására törekszünk. Elegendő időt biztosítunk, és a gyermek fejlettségi szintjének megfelelő segítséget nyújtunk. Az öltözködéshez kapcsolódó rend és átláthatóság (saját hely, saját ruházat felismerése) az önállóságot és felelősségvállalást támogatja. A gyerekeknek saját öltözőszekrénye van, amin saját névvel ellátott képe van kitéve.

Étkezés: Célunk a kulturált étkezési szokások, az egészségtudatos táplálkozás és a megfelelő folyadékbevitel megalapozása. A gyermekek számára nyugodt, családi légkörben biztosítjuk az étkezéseket, amelyek során a felnőtt mintaadó szerepe kiemelt. A különleges étrendet igénylő gyermekek (allergia, intolerancia, diéta) esetében a szülőkkal egyeztetve, dokumentált módon biztosítjuk a szükséges feltételeket. A Montessori-szemléletnek megfelelően támogatjuk az önálló terítést és a gyermek képességeihez igazodó önkiszolgálást.

Pihenés: A mozgás és pihenés váltakozása alapvető szükséglet. A nyugodt pihenés feltételeit minden nap biztosítjuk. A gyermek egyéni alvásigényét figyelembe vesszük, és törekszünk az otthonosság megteremtésére. A megnyugvást mese, ének, illetve szükség esetén halk, relaxációt támogató zenei háttér segítheti. Iskolaköteles gyerekeinknél lehetőség van ún. „csendóra” megvalósulására. Délután 2-3 között csendes, relaxáló tevékenységet folytathatnak külön erre a célra kijelölt pedagógus vezetésével, külön helyiségben.

Betegségmegelőzés és egészségmegőrzés

Az egészségmegőrzés és betegségmegelőzés szokásainak alakítása óvodai nevelésünk kiemelt feladata. A családokkal, védőnői szolgálattal, gyermekorvossal és szükség szerint a területileg illetékes pedagógiai szakszolgálattal együttműködve törekszünk a fejlődési eltérések korai felismerésére és a szükséges beavatkozások kezdeményezésére.

A fertőzések terjedésének megelőzése érdekében a beteg gyermek elkülönítéséről a szülő megérkezéséig gondoskodunk, és következetesen érvényesítjük a higiénés szabályokat.

A teljes körű egészségfejlesztés feladataihoz kapcsolódóan kiemelten kezeljük:

- egészséges táplálkozás, folyadékbevitel,
- mindennapos mozgás, lépcsőzés, utcai közlekedés,
- lelki egészség támogatása,
- baleset-megelőzés,
- személyi higiéné,
- bántalmazás és erőszak megelőzése, a gyermek védelme.

Az egészséges és biztonságos környezet biztosítása

A környezet minősége meghatározó a gyermek életminősége és biztonsága szempontjából. Kiemelt feladatunk a baleset-megelőzés: az eszközök állapotának rendszeres ellenőrzése, a biztonságos használat szabályainak betartatása, valamint a folyamatos felnőtt felügyelet biztosítása.

Vészhelyzet esetén az intézmény a vonatkozó belső szabályzatok szerint jár el (elsősegélynyújtás, szülő értesítése, szükség esetén mentőhívás, a gyermekek biztonságos elhelyezése).

Környezettudatos magatartás megalapozása

A gyermek környezetével való kapcsolatának minősége döntően felnőtt közvetítéssel alakul. Célunk, hogy a gyermek a természeti és tárgyi környezetet valóságghűen, cselekvéses tapasztalatszerzéssel, élményeken keresztül ismerje meg. A környezettudatos szokások alakítását a mindennapi tevékenységekbe ágyazva valósítjuk meg (rend, takarékoság, gondosság, élőlények tisztelete, felelős viselkedés).

5.2.2. Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

Alapelvek

Az óvodai nevelés a gyermek elsődleges szocializációs színterére, a családra épít, és annak folytatásaként biztosítja a másodlagos szocializáció intézményes kereteit.

Az óvodáskorú gyermek magatartását döntően érzelmei vezérik, ezért intézményünkben kiemelt feladat az érzelmi biztonság megteremtése és fenntartása. Az érzelmi stabilitás alapfeltétele a harmonikus személyiségfejlődésnek, a társas kapcsolatok alakulásának és a későbbi iskolai beválásnak.

Az óvodapedagógus és a nevelést segítő munkatársak modellértékű szerepet töltenek be. Személyes példájukkal, következetes magatartásukkal és kommunikációjukkal alakítják a csoport közösségi normáit és értékrendjét.

Nevelőmunkánk során tiszteletben tartjuk a gyermek emberi méltóságát, személyiségét és jogait, biztosítjuk az egyenlő bánásmód elvének érvényesülését, valamint a gyermeket megillető védelemhez és biztonsághoz való jog gyakorlását.

Cél

Olyan biztonságos, elfogadó közösségi környezet kialakítása, amelyben a gyermek:

- érzelmi biztonságban fejlődik,
- képes együttműködni és kapcsolódni,
- empátikus és felelősségteljes magatartást alakít ki,
- fejlődik önismerete, önértékelése és önszabályozása.

Feladataink

- A közösségi kapcsolatok tudatos alakítása, az együttműködés és egymásra figyelés fejlesztése.
- Az énkép és önértékelés megerősítése pozitív, konkrét visszajelzésekkel.
- Az autonómia támogatása a gyermek fejlettségi szintjének megfelelő döntési helyzetek biztosításával.
- Az erkölcsi normák közvetítése a mindennapi élethelyzetekben és a felnőttek példamutatásán keresztül.
- A konfliktushelyzetek pedagógiai kísérése, jóvátételi lehetőségek biztosítása.

Az erkölcsi és közösségi nevelés feladatai

Az erkölcsi és közösségi nevelés célja a közösséghez tartozás élményének megalapozása, az együttélés szabályainak elfogadása és a kölcsönös tisztelet kialakítása.

Feladataink különösen:

- a közösségi normák és együttélési szabályok következetes képviselése,
- az igazságosság, segítőkészség és felelősségtudat erősítése a mindennapi élethelyzetekben,
- a mások iránti tisztelet, elfogadás és együttműködés fejlesztése,
- a szülőföldhöz való kötődés, a magyar nyelv és a hazai kulturális értékek megismertetése,
- a nemzeti és más kulturális háttérrel rendelkező családok hagyományainak tiszteletben tartása, a kulturális sokszínűség elfogadásának erősítése.

A Montessori pedagógia szellemiségével összhangban a közösségi szabályok belső meggyőződésből fakadó, önként vállalt normaként jelennek meg, amelyeket a pedagógus modellértékű magatartása támogat.

Befogadás, beszoktatás

A befogadás folyamata a családdal való kapcsolatfelvétellel kezdődik, és a gyermek egyéni szükségleteihez igazodva, fokozatosan valósul meg.

Az óvodai élet megkezdésekor az intézmény a gyermekek beszoktatását fokozatos, a gyermek egyéni szükségleteihez igazodó folyamatként szervezi. A beszoktatás során kiemelt szerepet kap a szülővel való együttműködés, a biztonságos érzelmi háttér megteremtése és a gyermek egyéni tempójának tiszteletben tartása.

Egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés

A gyermek fejlődését egyéni üteméhez igazodva támogatjuk. Az egyéni tanulási utak gondozása magába foglalja:

- az erősségek kibontakoztatását,
- a fejlődési nehézségek korai felismerését,
- szükség esetén szakember bevonását kezdeményezzük, és szoros kapcsolatot ápolunk a területileg illetékes pedagógiai szakszolgálattal,
- a családdal való partneri együttműködést.

A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek nevelése és fejlesztése a szakértői bizottság szakvéleménye alapján, az abban foglalt javaslatok figyelembevételével, egyéni fejlesztési terv szerint történik.

Az érzelmi intelligencia fejlesztése

Az érzelmi intelligencia fejlesztése a mindennapi óvodai élethelyzetekbe ágyazottan valósul meg.

Feladataink különösen:

- az érzelmek felismerésének és megnevezésének segítése,
- az érzelmek kulturált kifejezésének támogatása,
- a konfliktuskezelés tanítása,
- az empátia és segítőkészség erősítése.

5.2.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés

Az anyanyelvi nevelés az óvodai nevelőtevékenység egészét áthatja. A gyermek természetes beszédkedvére, kíváncsiságára és élményeire építve biztosítjuk a kommunikáció fejlődésének feltételeit.

Az anyanyelvi nevelés célja

- a szókincs bővítése,
- a nyelvtanilag helyes, árnyalt kifejezésmód kialakítása,
- a beszédértés és beszédkésztség fejlesztése,
- a kommunikációs kedv fenntartása.

A mese, vers, mondóka, dramatizálás, bábozás, beszélgetőkör és a Montessori nyelvi eszközök támogatják a fogalomalkotást és a nyelvi tudatosság fejlődését.

Intézményünk tiszteletben tartja a gyermek egyéni nyelvi és kulturális háttérét, és támogatja a nem magyar anyanyelvű gyermekek beilleszkedését, a magyar nyelv elsajátítását segítő, befogadó pedagógiai környezet biztosításával.

Az értelmi fejlesztés feladatai

Az értelmi nevelés célja a megismerő funkciók fejlődésének támogatása és az iskolai tanuláshoz szükséges alapkompétenciák megalapozása.

Fejlesztési területek:

- pontos észlelés,
- figyelem és feladattartás,
- emlékezet,
- képzelet és kreativitás,
- problémamegoldó gondolkodás,
- fogalmi gondolkodás alapozása,
- önálló gondolatmegfogalmazás.

Az iskolai tanulási zavarok megelőzése

Kiemelt figyelmet fordítunk a tanulási képességeket meghatározó pszichikus funkciók fejlesztésére, különösen:

- észlelési funkciók,
- finommotorika,
- testséma, lateralitás, térpercepció,
- figyelem és koncentráció.

A fejlesztés a játékra, mozgásra és tapasztalatszerzésre épül, Montessori szemléletű, indirekt módszerekkel valósul meg.

6. Az óvodai élet megszervezésének elvei

6.1. Személyi feltételek

Óvodánk működésének középpontjában a gyermek áll. A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége, szakmai felkészültsége és attitűdje meghatározó a gyermek fejlődése szempontjából.

Az óvodapedagógus:

- szeretetteljes, elfogadó, támogató magatartást tanúsít,
- modellértékű kommunikációval és viselkedéssel nevel,
- tudatos megfigyelő,
- szakmailag felkészült és elkötelezett a Montessori pedagógia iránt.

A pedagógiai munkát segítő alkalmazottak (dajkák, egyéb munkatársak) az óvodapedagógusokkal összehangoltan végzik munkájukat, hozzájárulva a nevelési feladatok eredményes megvalósításához.

Intézményünkben két csoport működik. Csoportonként két óvodapedagógus és egy pedagógiai munkát segítő munkatárs látja el a nevelési feladatokat. Az intézmény törekszik arra, hogy a nevelőmunkát – a rendelkezésre álló humán erőforrás függvényében – Montessori képzettséggel rendelkező óvodapedagógus irányítsa a teljes nyitvatartási idő alatt.

A pedagógus etika megtartása, a hivatali titoktartás és a gyermekek személyiségi jogainak tiszteletben tartása minden munkatárs kötelezettsége.

A szakmai fejlődést rendszeres továbbképzések, önképzés és az élethosszig tartó tanulás elve biztosítja.

Közös értékrendünk alapjai:

- szeretet és empátia,
- tisztelet és tolerancia,
- együttműködés és segítőkészség,
- harmónia és pozitív hozzáállás,
- szakmai igényesség és felelősségvállalás.

6.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk tárgyi környezetének kialakításakor elsődleges szempont a gyermek biztonsága, testi-lelki komfortérzete, valamint az önálló tevékenység feltételeinek biztosítása Montessori környezetben. A környezet pedagógiai eszköz: tudatosan megtervezett, előkészített tér, amely támogatja a gyermek önállóságát, koncentrációját és harmonikus fejlődését.

6.2.1. Az épület és belső terek kialakítása

Az óvoda Budapest I. kerületében, a Naphegyen, csendes, zöld környezetben működik, egy nagy családi ház felső szintjén kialakított, önálló intézményi egységben. Az épület családias léptéke és otthonos térszervezése támogató, inspiráló környezetet teremt a gyermekek önálló tevékenységeihez és közösségi életéhez.

A környék természeti adottságai kedveznek a környezeti tapasztalatszerzésnek és a városi természet élményszerű megismerésének. Az épület szintjei közötti közlekedés természetes módon hozzájárul a mindennapi mozgásigény kielégítéséhez, valamint a koordináció és a mozgásbiztonság fejlődéséhez. Az intézmény tetőterasa további lehetőséget biztosít szabadterei, kreatív tevékenységek megvalósítására.

Az intézmény helyiségei megfelelnek a hatályos jogszabályi előírásoknak, valamint a Montessori pedagógia térszervezési elveinek. A helyiségek színvilága harmonikus, természetes árnyalatokat alkalmaz, kerülve a túlzott vizuális ingereket.

A csoportszobák:

- világosak, jól szellőztethetők,
- természetes fényben gazdagok,
- áttekinthetően berendezettek,
- külön tevékenységi területekre tagoltak (gyakorlati élet, érzékelés, nyelv, matematika, kreatív tevékenység, olvasósarok).

A tér kialakítása biztosítja:

- az egyéni és kiscsoportos munka lehetőségét,
- az elmélyült tevékenység zavartalanságát,
- a mozgás és csendes tevékenységek egyensúlyát.

A csoportszobák berendezése gyermekméretű, stabil fa bútorokkal történik, amelyek:

- a gyermek életkori sajátosságaihoz igazodnak,
- támogatják a helyes testtartás kialakulását,
- elősegítik az önálló munkavégzést,
- biztonságos használatot tesznek lehetővé.

Az intézmény két helyiségében állógaléria található, amely lépcsőn keresztül közelíthető meg. A galéria a csoportszobák térbeli tagolását segíti, és lehetőséget biztosít a gyermekek számára nyugodt, elmélyült tevékenységek végzésére. A galéria használata hozzájárul a Montessori környezetben fontos csendes munkateretek kialakításához és a gyermekek önálló tevékenységének támogatásához. A galéria használatának biztonsági szabályait a Házirend rendelkezései tartalmazzák.

A csoportszobák megfelelő hőmérsékletének és fényviszonyainak biztosítása érdekében klimatizáló berendezéssel és fényvisszaverő árnyékoló rendszerrel (redőny) felszereltek. A berendezések használata a gyermekek egészségének és komfortérzetének biztosítása érdekében, az időjárási viszonyokhoz igazodva történik.

6.2.2. Higiénés és gondozási feltételek

Az óvoda rendelkezik a gyermekek létszámához igazodó higiénés helyiségekkel.

Az intézmény a gyermeklétszámhoz igazodó, a jogszabályi előírásoknak megfelelő gyermekmosdóval rendelkezik.

A gyermekmosdó:

- a jogszabályi előírásoknak megfelelő számú, gyermeklétszámhoz igazodó, gyermekméretű berendezésekkel felszerelt,
- a gyermek önállóságát támogatja,
- biztonságos használatot tesz lehetővé.

Az öltöző:

- egyéni, jellel ellátott tároló helyet biztosít minden gyermek számára,
- segíti a rend, az önállóság és a felelősségtudat kialakulását.

Az étkeztetéshez szükséges feltételek megfelelnek az élelmiszer-biztonsági előírásoknak. A melegítőkonyha biztosítja az étkezések higiénikus előkészítését és tálalását.

Az étkezés megszervezése során az óvodapedagógus pedagógiai jelenléte biztosított. A kulturált étkezési szokások alakítását modellnyújtással támogatja. A pedagógiai munkát segítő munkatárs az előkészítésben, kiszolgálásban és a rend fenntartásában működik közre az óvodapedagógus irányítása mellett

A pihenéshez minden gyermek számára saját jellel ellátott óvodai fektető biztosított. A fekvőhelyek elhelyezése a gyermekek közötti megfelelő térköz biztosításával történik.

6.2.3. Fejlesztő és egyéb funkcionális helyiségek

Az intézmény rendelkezik külön fejlesztő helyiséggel, amely alkalmas:

- egyéni és kiscsoportos fejlesztésekre,
- logopédiai foglalkozásokra,
- szakértői vizsgálatok lebonyolítására,
- nyugodt, zavartalan tanulási környezet biztosítására.

A megbetegedett gyermek ideiglenes elkülönítése az intézmény erre a célra kijelölt helyiségében (fejlesztő helyiség) biztosított, folyamatos felnőtt felügyelet mellett, a szülő értesítéséig. Szükség esetén az egészségügyi ellátás a területileg illetékes egészségügyi szolgáltató bevonásával, az intézmény és az egészségügyi szolgáltató közötti együttműködési megállapodás alapján történik.

Az intézmény rendelkezik a hatályos jogszabályokban előírt kötelező helyiségekkel és felszerelésekkel, így különösen felnőtt mosdóval, zártan tárolt takarítószerekkel, elsősegélynyújtó felszereléssel, valamint tűz- és munkavédelmi eszközökkel.

Az óvodavezető számára biztosított iroda lehetővé teszi az adminisztratív és vezetői feladatok ellátását.

6.2.4. A mozgásfejlesztés tárgyi feltételei

Az intézmény a mindennapos mozgás és a szervezett mozgásfejlesztés feltételeit a tornaszoba funkcióját betöltő, mozgásra rendszeresen kijelölt belső térben biztosítja. A tér bútorzata gyermekméretű, stabil és mobilizálható. A mozgásos tevékenységek előtt a helyiség átrendezésre kerül annak érdekében, hogy a gyermekek számára biztonságos és megfelelő nagyságú mozgástér álljon rendelkezésre. A szervezés során kiemelt figyelmet fordítunk a baleset-megelőzési szempontok érvényesítésére.

A mindennapos mozgás biztosításához rendelkezésre állnak:

- nagymozgást fejlesztő eszközök (labdák, karikák, egyensúlyozó eszközök, kötelek stb.),
- koordinációs és finommotoros fejlesztést támogató eszközök,
- szenzomotoros fejlődést segítő eszközök.

A rendszeres szabadtéri mozgás biztosítása érdekében bérelt, kizárólagos használatú játszótéri terület áll rendelkezésünkre, amely:

- változatos mozgáslehetőségeket kínál,
- árnyékos és fedett részekkel is rendelkezik,
- támogatja a környezeti nevelés gyakorlati megvalósítását.

A környezeti tapasztalatszerzés és a mozgáslehetőségek bővítése érdekében az intézmény a közeli, önkormányzati fenntartású közterületi játszótereket és parkos területeket is igénybe veszi.

A heti rendszerességgel szervezett úszásfoglalkozás a mozgásfejlesztést kiegészítő, választható program, amely külső szolgáltató bevonásával, a biztonsági és jogszabályi előírások betartásával valósul meg.

A külső helyszínek használata szervezeten, folyamatos felnőtt felügyelet mellett, az oda- és visszaút során is biztosított kísérettel történik. Az óvodán kívül szervezett tevékenységekről a szülőket előzetesen tájékoztatjuk. A szabadtéri helyszínek igénybevételeinek rendjét, a felügyelet biztosításának módját és a baleset-megelőzési szempontokat az intézmény belső szabályzatai rögzítik.

6.2.5. A Montessori eszközrendszer pedagógiai sajátosságai

A Montessori pedagógiában a környezet és az eszközrendszer nem pusztán segédeszköz, hanem a nevelési folyamat tudatosan felépített, strukturált rendszere.

Az előkészített környezet elvei

Az előkészített környezet célja, hogy a gyermek önálló, belső motivációból fakadó tanulását támogassa. Jellemzői:

- rendet és átláthatóságot biztosít,
- esztétikus és mértéktartó,
- a gyermek méreteihez és fejlődési szintjéhez igazodik,
- lehetőséget ad az önálló választásra,
- biztosítja az elmélyült munka zavartalanságát.

A rend állandósága támogatja a gyermek belső rendjének kialakulását. Minden eszköznek meghatározott helye van, amely elősegíti a téri tájékozódást és az önálló felelősségvállalást.

Az eszközök pedagógiai jellemzői

A Montessori eszközök pedagógiaiailag rendszerezett, egymásra épülő struktúrában követik egymást, az egyszerűtől az összetett felé haladva követik egymást.

Jellemzőik:

- Izoláció elve: egy időben egy tulajdonság kiemelése (pl. csak szín, csak méret, csak forma), ezzel segítve a pontos észlelést és a fogalomalkotást.
- Önellenőrzés („control of error”) beépített lehetősége: az eszközök lehetővé teszik, hogy a gyermek külső javítás nélkül észlelje saját hibáját, így fejlődik önállósága és önreflexiója.
- Kéz és értelem kapcsolata: a manipuláció, tapintás, ismétlés által történő tanulás az értelmi fejlődés alapja.
- Absztrakció előkészítése: a konkrét tapasztalatokból kiindulva vezetik el a gyermeket az elvont gondolkodás felé.

Az eszközök természetes anyagból készülnek, tartósak, arányaik esztétikusak, méretük a gyermek kézméretéhez igazodik.

Az eszközhasználat a gyermek egyéni fejlődési üteméhez igazodva, differenciált módon valósul meg, összhangban az Óvodai nevelés országos alapprogramjának elveivel.

A pedagógiai munkát támogató Montessori és fejlesztő eszközrendszer részletes bemutatását az 1. számú melléklet tartalmazza.

A Montessori eszközterületek mélyebb pedagógiai funkciója

I. Gyakorlati élet területe

Célja az önállóság, koordináció, koncentráció és a sorrendiség kialakítása.

Fejlesztési területek:

- finommotorika,
- szem-kéz koordináció,
- figyelem tartóssága,
- feladattudat,
- szociális felelősség (környezet gondozása).

A gyakorlati élet eszközei megalapozzák a későbbi írásmozgást és az önfegyelmet.

II. Érzékelés fejlesztése (Szenzoriális terület)

A szenzoriális eszközök célja az érzékszervi tapasztalatok rendszerezése és differenciálása.

Fejlesztési területek:

- vizuális differenciálás (méret, forma, szín),
- auditív differenciálás (hangmagasság, hangerő),
- taktilis észlelés,
- súlyérzékelés,
- térbeli tájékozódás.

A szenzoriális tapasztalatok előkészítik a matematikai és nyelvi absztrakciót.

III. Anyanyelvi terület

A nyelvi eszközök a beszédfejlődés, a szókincs és a hangokra bontás alapozását szolgálják.

Funkciójuk:

- fogalomalkotás pontosítása,
- szókincsbővítés,
- hang-jel megfeleltetés előkészítése,
- írásmozgás finommotoros alapozása.

A Montessori rendszerben az írás gyakran megelőzi az olvasást, mivel a kéz mozgása és az érzékelés integrációja kiemelt szerepet kap.

IV. Matematikai terület

A matematikai eszközök célja a mennyiség konkrét megtapasztalása, a számfogalom és a műveleti gondolkodás megalapozása.

Fejlesztési területek:

- mennyiség–számjegy kapcsolat,
- tízes számrendszer megértése,
- sorrendiség és logikai struktúra,
- absztrakció fokozatos kialakulása.

A gyermek konkrét manipuláció révén jut el az elvont matematikai gondolkodáshoz.

V. Kozmikus nevelés

A kozmikus nevelés célja a világ egységének és összefüggéseinek megértése.

Fejlesztési területek:

- természetismeret,
- földrajzi alapfogalmak,
- élővilág tisztelete,
- rendszerszemlélet,
- felelősség a környezet iránt.

A kozmikus szemlélet megalapozza a fenntarthatóság és a globális felelősség gondolatát.

A pedagógus szerepe az eszközhasználatban

A pedagógus:

- megfigyeli a gyermek érdeklődését és érzékeny periódusait,
- egyéni bemutatással ismerteti meg az eszközt,
- biztosítja az ismétlés lehetőségét,
- nem javít közvetlenül, hanem hagyja az önellenőrzést érvényesülni,
- fokozatosan háttérbe húzódik.

Az eszközhasználat célja nem a teljesítmény, hanem a belső fegyelem, koncentráció és önállóság kialakulása.

6.2.6. A pedagógiai program megvalósítását szolgáló további eszközök

Az intézmény a Montessori pedagógia sajátos eszközrendszere mellett maradéktalanul biztosítja a hatályos jogszabályokban meghatározott kötelező eszköz- és felszerelési jegyzék elemeit. Az eszközállomány megfelel az óvodai neveléshez szükséges tárgyi feltételek előírásainak, és támogatja a gyermekek sokoldalú fejlődését.

Az intézmény különösen biztosítja:

- a dramatikus és szerepjátékhoz szükséges eszközöket és kellékeket (babák, háztartási és foglalkozási szerepjáték-eszközök, jelmezek),
- konstruáló és építőjátékokat, térbeli alkotást segítő eszközöket,
- vizuális neveléshez szükséges rajz-, festő-, mintázó és kézműves eszközöket,
- ének-zenei neveléshez szükséges ritmushangszereket és zenei tevékenységet támogató eszközöket,
- mesekönyveket, képes- és ismeretterjesztő könyveket tartalmazó gyermekkönyv-állományt,
- mozgásfejlesztést szolgáló sport- és mozgásos eszközöket,
- szükség esetén, a szakértői bizottság szakvéleménye alapján biztosított, az egyéni fejlesztést és a sajátos nevelési igényű gyermekek támogatását segítő fejlesztő eszközöket,
- az egészségvédelmet és baleset-megelőzést szolgáló felszereléseket.

Az eszközök rendszeres ellenőrzése, karbantartása és pótlása biztosítja a biztonságos és eredményes pedagógiai munkát.

6.3. Csoportszervezés

Óvodánkban két csoport működik, a gyerekeket életkoruk alapján osztjuk be az adott csoportba. A gyermekek csoportba sorolása elsősorban életkori sajátosságaik, valamint fejlettségi szintjük figyelembevételével történik, további fontos rendezési elv a nemek aránya, illetve, hogy a két csoport harmonikus arányban legyen feltöltve.

A csoportszervezés másik fontos alapelve az intézmény tárgyi adottságai és a vegyes életkorú (kis és középső, középső és nagy csoport) közösség kialakítása, amely összhangban áll a Montessori pedagógia felfogásával és jól szervezhetővé teszi a napi pedagógiai munkát.

6.3.1. Csoportlétszám

A csoportok létszáma a hatályos jogszabályi előírások, valamint az intézmény működési engedélyében és alapító okiratában meghatározott férőhelyszám figyelembevételével kerül kialakításra. A csoportok szervezése során biztosítjuk az optimális pedagógiai feltételeket, valamint a gyermekek életkori és fejlettségi sajátosságainak megfelelő arányos elosztását.

6.3.2. A pedagógusok együttműködése

A csoportok kialakításakor figyelembe vesszük a pedagógusok személyiségét, szakmai tapasztalatát és együttműködési készségét.

A csoportban dolgozó felnőttek:

- egymást kiegészítő kompetenciákkal rendelkeznek,
- kommunikációjuk és egymáshoz való viszonyuk modellértékű,
- közös értékrendet képviselnek,
- összehangoltan szervezik a csoport életét.

A pedagógusok és a pedagógiai munkát segítő munkatársak együttműködése stabil, biztonságos érzelmi háttérrel teremt a gyermekek számára, amely az érzelmi nevelés és a közösségépítés alapfeltétele. A közös pedagógiai szemlélet és a Montessori elvek következetes alkalmazása biztosítja a program egységes megvalósítását.

6.4. Az óvodai élet szervezési keretei

6.4.1. Az intézmény működési rendje

Az óvoda működése a hatályos jogszabályok előírásai alapján történik.

Az intézmény a fenntartó által jóváhagyott éves munkarend szerint működik. A nevelési év rendjét, a nevelés nélküli munkanapokat, az ünnepeket és a zárva tartás időpontjait a mindenkor **éves munkaterv** tartalmazza.

A napi működés részletes szabályait intézmény **Házirendje** rögzíti, különösen:

- a gyermekek érkezésének és távozásának rendjét,
- a hiányzások igazolásának módját,
- a szülői együttműködés kereteit,
- az óvodán kívüli programok szervezésének szabályait.

Az intézmény a gyermekek biztonságát a teljes nyitvatartási idő alatt folyamatos, a jogszabályoknak megfelelő felnőtt felügyelettel biztosítja.

6.4.2. Az óvodai tevékenységek időkeretei

Óvodánk nyitvatartási ideje hétfőtől péntekig **7:30–17:00 óráig** tart. A nyitvatartási idő a fenntartó döntése alapján, a szülői igények figyelembevételével kerül meghatározásra.

Rendkívüli programok, ünnepségek vagy szervezési okok esetén a működési rend módosítását az óvodavezető engedélyezi.

A nyitvatartási idő elején és végén az intézmény – a gyermeklétszámtól függően – összevont csoportos ügyeleti rend szerint működhet.

A konkrét éves működési rendet, valamint az esetleges eltérő működési időszakokat az **éves munkaterv** és az intézmény **Házirendje** tartalmazza.

Hetirend

A hetirend a nevelési év kiemelt céljaihoz, a csoport életkori összetételéhez és aktuális szükségleteihez igazodik. A heti struktúra tájékoztató pontokat és kiszámítható ritmust biztosít a gyermekek számára, ugyanakkor lehetőséget ad a rugalmas alkalmazkodásra és a témák elmélyítésére.

A csoportok heti rendjének kialakítása az óvodapedagógusok szakmai együttműködésében történik, és az intézményi dokumentáció rendszerében (oviKRÉTA) kerül rögzítésre. A mindennapos pedagógiai munka során rendszeresen megvalósul egyéni és mikrocsoportos Montessori-alapú fejlesztés.

A napirend és hetirend pedagógiai elvei a Pedagógiai Programban kerülnek rögzítésre, míg a csoportszintű megvalósítás az éves munkatervben és az intézményi adminisztrációs rendszerben (oviKRÉTA) dokumentált. A napirend és hetirend elvei a Pedagógiai Programban kerülnek rögzítésre, míg a csoportszintű megvalósítás az **éves munkatervben** és az **intézményi adminisztrációs rendszerben (oviKRÉTA)** dokumentált.

Napirend

Az óvodai napirend kialakítása az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban, a gyermekek életkori sajátosságaihoz, egyéni szükségleteihez és a Montessori pedagógia alapelveihez igazodva történik.

Napirendünk rugalmas, ugyanakkor kiszámítható keretet biztosít a gyermekek számára. A rendszeresség érzelmi biztonságot teremt, segíti az önszabályozás kialakulását, valamint támogatja az elmélyült tevékenységet.

A napirend kialakításának alapelvei:

- hosszabb, egybefüggő, zavartalan játék- és Montessori-tevékenység biztosítása,
- a tevékenységek szabad választásának lehetősége,
- elegendő idő biztosítása a tevékenységek befejezésére,
- a gondozási tevékenységek (étkezés, tisztálkodás, öltözködés) nyugodt, nevelési helyzetként történő megszervezése,
- mindennapos mozgás és rendszeres szabad levegőn tartózkodás biztosítása,
- a pihenés és aktivitás arányainak egyensúlya,
- a gyermekek életkorához és terhelhetőségéhez igazodó ritmus.

A délelőtti időszakban biztosítjuk a hosszabb, egybefüggő elmélyült munkaidőt, amely lehetőséget ad:

- Montessori-eszközök használatára,
- egyéni vagy mikrocsoportos fejlesztésre,
- spontán tanulási helyzetekre.

A délutáni időszakban:

- pihenés,
- csendóra,
- differenciált tevékenységek,
- szabad játék

valósul meg.

6.4.3. A pedagógiai tervezés rendszere

Az óvodai nevelőmunka tervezése a Pedagógiai Program, az Óvodai nevelés országos alapprogramja, valamint a hatályos jogszabályok előírásai alapján, tudatosan felépített, egymásra épülő rendszerben történik.

A tervezés célja, hogy a nevelési folyamat:

- illeszkedjen a gyermekek életkori sajátosságaihoz,
- figyelembe vegye az egyéni fejlődési ütemet,
- támogassa a vegyes életkorú csoportszervezés pedagógiai lehetőségeit,
- biztosítsa a Montessori pedagógia elveinek következetes érvényesülését,
- összhangban álljon az intézmény kiemelt éves célkitűzéseivel.

A pedagógiai tervezés intézményünkben egymásra épülő szinteken valósul meg:

- **Éves munkaterv:** Az intézmény működésének és szakmai feladatainak jogszabályban előírt dokumentuma, amely tartalmazza a nevelési év rendjét, kiemelt feladatait, programjait és szervezési kereteit. Az éves munkaterv részeként kerül meghatározásra az adott nevelési év pedagógiai tematikája, amely hónapokra lebontva rögzíti a hangsúlyos témaköröket, projektlehetőségeket és programirányokat az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban.
- **Heti tervezés:** Az éves munkatervben rögzített pedagógiai irányok alapján, a csoport aktuális fejlettségéhez és szükségleteihez igazodó tervezés.
- **Napi szintű pedagógiai tervezés és dokumentálás:** A konkrét megvalósítás az intézményi adminisztrációs rendszerben (oviKRÉTA) kerül rögzítésre.

A pedagógusok a megvalósítás során folyamatosan reflektálnak tapasztalataikra; a tervezés a gyermekek fejlődésének alakulása alapján szükség szerint módosítható.

6.4.4. Iskolaelőkészítés és csendóra

Az iskolára való felkészítés intézményünkben nem különálló tantárgyi jellegű tevékenységként jelenik meg, hanem az óvodai nevelés teljes folyamatába integrált, komplex fejlesztési szemléletként valósul meg, összhangban az Óvodai nevelés országos alapprogramjával.

A vegyes életkorú csoportszervezés, a Montessori-eszközrendszer alkalmazása, a hosszabb, zavartalan tevékenységi időszakok, valamint a differenciált fejlesztés együttesen szolgálják az iskolai élethez szükséges alapkompétenciák megalapozását.

Az iskolaérettség komplex szemlélete

Intézményünk az iskolaérettséget komplex módon értelmezi. A sikeres iskolakezdés feltétele a testi, érzelmi, szociális és értelmi területek együttes fejlettsége.

Kiemelten fontosnak tartjuk:

- az érzelmi stabilitást,
- a közösségi beilleszkedés képességét,
- a szabálytudatot,
- az önállóságot,
- a kitartást és kudarctűrést.

A gyermekek fejlődését folyamatos megfigyeléssel kísérjük, szükség esetén szakember bevonásával támogatjuk.

A gyermekek fejlődését folyamatos pedagógiai megfigyeléssel kísérjük, és szükség esetén – a szülőkkel együttműködve – szakember bevonását kezdeményezzük.

Mikrocsoportos iskolaelőkészítés

Az óvodai nevelés utolsó évében lévő, általános iskolai tanulmányaikat várhatóan a következő tanévben megkezdő gyermekek számára a pedagógiai munka keretében rendszeresen szervezünk mikrocsoportos iskolaelőkészítő foglalkozásokat.

A jellemzően 4–5 fős csoportok lehetőséget biztosítanak az egyéni sajátosságokhoz igazodó fejlesztésre.

A fejlesztés kiemelt területei:

- a figyelem tartósságának és feladattudatnak erősítése,
- a vizuális és auditív észlelés fejlesztése,
- a grafomotoros előkészítés, finommotorika erősítése,
- a térbeli tájékozódás, testséma és lateralitás fejlesztése,
- a matematikai gondolkodás alapozása,
- a szociális együttműködés és szabálytudat erősítése.

A fejlesztés játékos, élményalapú formában, a Montessori pedagógia indirekt módszereire építve valósul meg. Célja nem az iskolai tananyag előrehozása, hanem az iskolaérettség komplex – testi, lelki, értelmi és szociális – megalapozása.

A csendóra rendszere

A napirendben minden gyermek számára biztosított a nyugodt pihenés lehetősége. A pihenési idő elsődleges célja a regenerálódás, a testi-lelki egyensúly támogatása és az életkori szükségletek figyelembevétele.

A gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni szükségleteinek figyelembevételével, a pihenési időt követően az óvodai nevelés utolsó évében lévő, alvást nem igénylő gyermekek számára biztosítjuk a csendóra lehetőségét.

A csendóra célja:

- az elmélyült, koncentrált munkavégzés gyakorlása,
- az önálló feladattartás erősítése,
- az önszabályozás fejlesztése,
- az iskolaérettséghez szükséges figyelmi stabilitás támogatása.

A csendóra során a gyermekek:

- egyéni Montessori-eszközökkel dolgozhatnak,
- rajzolhatnak, finommotoros vagy más nyugodt tevékenységet végezhetnek.

A csendóra nem kötelező jellegű foglalkozás, hanem az önként vállalt, belső fegyelemre épülő, elmélyült tevékenység lehetősége. Megvalósítása minden esetben a jogszabályoknak megfelelő felnőtt felügyelet mellett történik.

6.4.5. Külső programok rendje

Az óvodai nevelőmunka részeként az intézmény óvodán kívüli programokat is szervezhet (pl. séták, kirándulások, kulturális vagy természeti helyszínek látogatása). A gyermekek biztonságát a külső helyszíneken és az oda- és visszaút során folyamatos felnőtt felügyelettel biztosítjuk. A szervezés részletes szabályait – különösen a közlekedés, a felügyelet és a szülői tájékoztatás rendjét – az intézmény Házirendje és belső szabályzatai tartalmazzák.

6.4.6. A dokumentáció rendszere

A pedagógiai munka tervezését, a gyermekek fejlődésének nyomon követését és az intézmény működésének dokumentálását óvodánk a hatályos jogszabályoknak megfelelően, az országosan alkalmazott elektronikus adminisztrációs rendszerben (oviKRÉTA), valamint az intézményi dokumentációs rendszerben vezeti.

Az intézmény a dokumentáció vezetése során biztosítja a személyes adatok védelmét és az adatkezelés jogszabályi megfelelőségét; az adatkezelés részletes szabályait az intézmény hatályos Adatkezelési Szabályzata tartalmazza.

Az óvodai nevelőmunka és az intézmény működésének dokumentálása különösen az alábbi tanügyi nyilvántartások és pedagógiai dokumentumok vezetésével történik:

Óvodai törzskönyv

Az intézmény működésére, a gyermeklétszámra, a gyermekcsoportokra, az alkalmazotti létszámra, valamint az intézmény működéséhez kapcsolódó alapvető adatokra vonatkozó összesített nyilvántartás.

Felvételi és mulasztási napló

A gyermekek óvodai felvételével, jogviszonyával, jelenlétével és hiányzásaival kapcsolatos adatok nyilvántartása.

Csoportnapló

A csoport nevelési folyamatának dokumentuma, amely tartalmazza különösen:

- a napirendet és a hetirendet,
- a pedagógiai tervezés fő elemeit,
- a megvalósult tevékenységek és programok dokumentálását,
- a csoport életével kapcsolatos pedagógiai feljegyzéseket.

A gyermek fejlődésének nyomon követése

A gyermek fejlődésének folyamatos pedagógiai megfigyelésen alapuló dokumentálása, amely tartalmazza a gyermek fejlődési jellemzőit, szükségleteit, valamint a fejlődést támogató pedagógiai megállapításokat.

Az intézmény működéséhez kapcsolódó további szabályozó dokumentumok és nyilvántartások jegyzékét a *3. számú melléklet* tartalmazza.

7. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

Óvodánk tevékenységrendszere az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban, a Montessori pedagógia alapelveire épít. A tevékenységek szervezése során elsődleges szempont a gyermekek szükségleteihez, életkori sajátosságaihoz és egyéni fejlődési üteméhez igazodó, biztonságos és inspiráló környezet megteremtése.

Vegyes életkorú csoportszervezésünk (kis-középső, középső-nagy) természetes közegben támogatja a társas tanulást, az együttműködést, a felelősségvállalás és a szabálytudat alakulását.

Valamennyi tevékenységformában érvényesül, a mindennapi óvodai élet egészét áthatja:

- az anyanyelvi nevelés, a beszédfejlődés, a kommunikációs készségek és a szókincs gazdagítása,
- az egészséges életmód alakítása, a mozgás, a levegőzés, a pihenés és a testi-lelki egyensúly biztosítása,
- az erkölcsi értékek, a közösségi normák, az együttműködés és a társas felelősség alakítása.

7.1. Játék

A játék a kisgyermek alapvető, legfontosabb tevékenysége, személyiségfejlődésének elsődleges közege. A játék során fejlődik a gyermek érzelmi biztonsága, szociális kompetenciája, önszabályozása, kreativitása, gondolkodása és anyanyelvi kommunikációja.

Óvodánkban a szabad játék és az önként választott tevékenység kiemelt szerepet kap: elegendő időt, teret és eszközt biztosítunk az elmélyült, hosszan tartó játékfolyamatokhoz.

A Montessori-munkaidő a nap szervezésének meghatározó eleme: a gyermekek saját érdeklődésük mentén választhatnak tevékenységet, amelyben a pedagógus elsősorban indirekt módon kísér, segít és megfigyel. A választás szabadsága felelősséggel párosul, amely támogatja az önállóság és a belső motiváció fejlődését.

A vegyes életkorú csoport természetes lehetőséget teremt az utánzásos tanulásra, az együttműködésre, a konfliktuskezelésre és a közösségi normák elsajátítására.

Az óvodapedagógus feladatai:

- érzelmileg biztonságos, nyugodt, elfogadó légkör megteremtése,
- elegendő idő biztosítása a játék elmélyüléséhez (folyamatos napirend),
- a játéktevékenység támogatása elsősorban indirekt módon (megfigyelés, finom rávezetés, konfliktuskísérés),
- a játéktér és eszközkészlet kialakítása úgy, hogy a gyermek önállóan hozzáférjen (különös tekintettel a Montessori eszközökre),
- a társas kapcsolatok, szabályalkotás és együttműködés támogatása,
- a gyermekek játékában megjelenő élmények, érzelmek, tapasztalatok pedagógiai értelmezése és szükség szerinti támogatása,
- az anyanyelvi fejlődés támogatása a spontán kommunikáció és szerepjáték során.

7.2. Művészeti nevelés

A művészeti tevékenységek az érzelmi nevelés, az önkifejezés, a kreativitás és az esztétikai érzék fejlesztésének alapvető területei. Óvodánkban a művészeti nevelés a mindennapok természetes része: a gyermekek számára hozzáférhető eszközöket, gazdag és inspiráló környezetet biztosítunk, valamint rendszeresen szervezünk irányított és szabadon választható alkotó tevékenységeket.

A művészeti élmények hozzájárulnak a gyermekek érzelmi biztonságának erősítéséhez, képzeletük kibontakoztatásához, valamint az önálló alkotás örömeinek megéléséhez.

7.2.1. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka (Pliccs–Placcs)

A vizuális alkotó tevékenységek a mindennapi óvodai élet részét képezik. A gyermekek számára folyamatosan hozzáférhető eszközöket és anyagokat biztosítunk, amelyek lehetővé teszik az önálló alkotást, a kísérletezést és az érzékelés gazdagítását.

Heti rendszerességgel kiemelt alkotó alkalmat is tartunk („Pliccs–Placcs”), amely tudatosan a folyamatközpontú alkotásra, az élményszerzésre és az érzékelés differenciált fejlesztésére épít. A gyermekek különféle technikákkal és anyagokkal dolgozhatnak, saját ritmusukban, önállóan vagy pedagógusi támogatással.

A tevékenység során a szabadság, a választás lehetősége és az alkotás öröme meghatározó; nem a produktum minősítése, hanem a tevékenységben megélt tapasztalat és fejlődés áll a középpontban.

Az óvodapedagógus feladatai:

- esztétikus, rendezett és inspiráló alkotókörnyezet biztosítása,
- a fokozatosság elvének érvényesítése (nagymozgás → finommotorika),
- a gyermek egyéni elképzeléseinek tiszteletben tartása, támogató jelenlét,
- a biztonságos eszközhasználat és szokásrend kialakítása,
- pozitív, megerősítő visszajelzés, az önbizalom és az önértékelés támogatása.

7.2.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc (Zenenap)

A zenei nevelés a Bilimbóban mindennapos élmény, és heti kiemelt alkalommal is megjelenik („Zenenap” zenés foglalkozás). Énekes játékokkal, mondókákkal, ritmusjátékokkal és hangszeres élményekkel támogatjuk a zenei anyanyelv alapozását, a figyelem és az emlékezet fejlődését, valamint a közösségi élményt.

A zenei tevékenységek hozzájárulnak az érzelmi kifejezéshez, az önszabályozás fejlődéséhez és a mozgáskoordináció erősödéséhez.

Az óvodapedagógus feladatai:

- életkornak megfelelő, igényes dal- és mondókaanyag kiválasztása,
- a zenei készségek játékos fejlesztése (ritmusérzék, hallás, tempó, dinamika),
- az élőzene és a zenehallgatás élményszerű jelenlétének biztosítása,
- a zene komplex kapcsolása más tevékenységekhez (mozgás, mese, alkotás).

7.2.3. Verselés, mesélés, bábozás, dramatizálás

A mindennapi verselés és mesélés a Bilimbóban kiemelt szerepű. Az irodalmi élmények az anyanyelvi nevelés, az érzelmi feldolgozás és az erkölcsi tartalmak közvetítésének alapját képezik. A rendszeres mesélés biztonságot, kiszámíthatóságot és közös élményt teremt.

Rendszeresen alkalmazunk bábozást, dramatizálást, közös történetalkotást, és támogatjuk a gyermekek spontán szerepjátékát, amely elősegíti a képzelet, a kommunikáció és a társas kompetenciák fejlődését.

Az óvodapedagógus feladatai:

- mindennapos, minőségi irodalmi élmény biztosítása,
- meghitt, nyugodt légkör megteremtése,
- a gyermekek beszédkedvének ösztönzése, szókincsük gazdagítása,
- a dramatizálás és bábozás eszközeinek hozzáférhető biztosítása.

7.3. Mozgás

A mozgás a kisgyermek természetes szükséglete, a testi, értelmi és érzelmi fejlődés alapvető feltétele. Óvodánkban a mindennapos mozgás biztosítása kiemelt jelentőségű, amely a szabad játékban, a szervezett mozgásos tevékenységekben, valamint a szabad levegőn történő tartózkodás során valósul meg.

A mozgásfejlesztés során törekszünk a gyermekek életkori sajátosságaihoz és egyéni fejlettségéhez igazodó, differenciált terhelésre.

Célunk:

- a harmonikus mozgáskoordináció kialakítása,
- a testséma és térbeli tájékozódás fejlesztése,
- az egyensúlyérzék és állóképesség erősítése,
- a mozgás iránti pozitív attitűd megerősítése.

A mozgás megvalósulási formái:

- mindennapos, spontán és szervezett mozgásos játékok,
- rendszeres séták és kirándulások,
- a vízhez szoktatást és mozgáskoordinációt támogató, választható úszásfoglalkozás.

A kirándulások a mozgás mellett a környezeti tapasztalatszerzést és a közösségi élményt is szolgálják. Az úszás a mozgásbiztonságot, az állóképességet és a testtudat fejlődését támogatja.

A mozgásos tevékenységek során kiemelt figyelmet fordítunk:

- a nagymozgások és a finommotorika összehangolt fejlesztésére,
- a koordináció és egyensúlyérzék alakítására,
- a szabálytudat és együttműködés erősítésére,
- a sikerélmény biztosítására teljesítménykényszer nélkül.

A rendszeres mozgás hozzájárul az egészséges életmód szokásainak kialakulásához és a testi-lelki egyensúly fenntartásához.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a mindennapos mozgás lehetőségének biztosítása spontán és szervezett formában,
- a differenciálás az egyéni fejlettséghez és terhelhetőséghez igazítva,
- a balesetmegelőzés és a biztonságos szokásrend kialakítása,
- a mozgás örömeinek és pozitív élményének erősítése.

7.4. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek tapasztalatot szerez a természeti, emberi és tárgyi környezetről; megfigyel, kérdez, felfedez és rendszerez. Óvodánkban kiemelten fontos a természetközeli szemlélet, a környezettudatosság és az élővilág iránti tisztelet alakítása. A tapasztalatszerzés élményalapú, cselekvésbe ágyazott formában valósul meg, a gyermekek kíváncsiságára és aktivitására építve.

A gyermekek az évszakokhoz kapcsolódóan részt vehetnek a természethez kötődő tevékenységekben, például közös szüretelésben. A közösen gyűjtött gyümölcs feldolgozása és elfogyasztása a higiéniai szabályok betartásával, óvodapedagógusi felügyelet mellett történik. A tevékenység lehetőséget biztosít a természeti környezet megfigyelésére, az egészséges táplálkozással kapcsolatos tapasztalatok megszerzésére, valamint az együttműködés és közösségi élmény erősítésére.

7.4.1. Montessori kozmikus nevelés

A kozmikus nevelés a Montessori pedagógiában a világ egységének és összefüggéseinek felfedezésére épít. A gyermek tapasztalati úton jut el a jelenségek megértéséhez és rendszerezéséhez. A megfigyelések, egyszerű kísérletek, érzékeléses tevékenységek és a speciális eszközhasználat támogatják a gondolkodás fejlődését, az ok-okozati összefüggések felismerését és a rendszerszemlélet alakulását.

7.4.2. Környezet- és természetvédelem

A természeti értékek megismerése és védelme a mindennapi élet természetes része. A gyermekek tapasztalatokat szereznek séták, játszótéri megfigyelések, az évszakok változásainak követése, élőlények gondozása, valamint a takarékoság és az újrahasznosítás gyakorlása során.

Célunk, hogy a gyermekekben kialakuljon:

- a természet iránti tisztelet és felelősségérzet,
- a környezettudatos magatartás alapja,
- a közösségi felelősségvállalás érzése.

7.4.3. Matematikai gondolkodás fejlesztése

A matematikai tapasztalatok a mindennapi tevékenységekbe ágyazva és Montessori-eszközök alkalmazásával jelennek meg. A gyermekek játék és cselekvés során szereznek élményeket a mennyiségekről, formákról, viszonyokról és relációkról.

A fejlesztés területei:

- mennyiségi tapasztalatok (több-kevesebb, ugyanannyi),
- soralkotás, párosítás, rendszerezés,
- mérés és összehasonlítás,
- térbeli tájékozódás,
- a logikus gondolkodás alapozása.

A matematikai gondolkodás fejlesztése indirekt, játékos formában, a gyermek aktivitására építve valósul meg.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermek kíváncsiságára épülő tapasztalatszerzés biztosítása,
- a természet iránti pozitív érzelmi viszony kialakítása,
- a gondolkodás és problémamegoldás támogatása rávezető módon,
- a környezettudatos szokások modellálása,
- a matematikai tapasztalatok észrevétlen beépítése a mindennapi tevékenységekbe.

7.4.4. A digitális környezethez való tudatos viszony megalapozása

Óvodánk a digitális kompetenciák alapjait nem közvetlen eszközhasználat, hanem a gondolkodási, problémamegoldó és információfeldolgozási képességek fejlesztésével alapozza meg.

A digitális környezethez való tudatos viszony alapozása eszközmentesen, az életkori sajátosságok figyelembevételével, a játék elsődlegességének érvényesítésével, a mindennapi tevékenységekbe ágyazva valósul meg, az alábbi területeken:

- **Sorrendiség és szabályfelismerés (az algoritmikus gondolkodás alapjai):** mintázatok, szabályok felismerése, ok-okozati összefüggések megértése, lépésekre bontott cselekvések játékos gyakorlása.
- **Képi és szimbolikus információ értelmezése:** a jel-jelentés kapcsolat megértése, kategorizálás, rendszerezés, az absztrakció előkészítése.
- **Médiaélmények tudatos feldolgozása:** a mese és valóság megkülönböztetése, élmények megbeszélése, érzelmi reflexió támogatása.
- **Egészséges életmód és egyensúly kialakítása:** a mozgás, a személyes kapcsolatok és a közvetlen tapasztalatszerzés elsődlegességének erősítése, valamint a családokkal együttműködve az életkornak megfelelő, tudatos eszközhasználati szokások alakítása.

Intézményünk álláspontja szerint a digitális környezethez való tudatos viszony megalapozása kisgyermekkorban elsősorban a gondolkodás, az önszabályozás, a figyelem és az élő tapasztalás fejlesztésén keresztül valósul meg.

7.5. Tevékenységben megvalósuló tanulás

Óvodánkban a tanulás a mindennapi élethelyzetekben, játékban és különböző tevékenységekben valósul meg. A tanulás jelentős része utánzásos, spontán és cselekvéses jellegű, amely a gyermek természetes kíváncsiságára és aktivitására épül.

A Montessori pedagógia szemlélete szerint a gyermek aktív, önálló tapasztalatai és a gondosan előkészített, rendezett környezet biztosítják a fejlődés feltételeit. A tanulás nem elkülönített tanórai formában történik, hanem a tevékenységekbe ágyazott, élményszerű tapasztalatszerzés során.

A tanulási folyamat során hangsúlyt kap:

- a felfedezés és önálló próbálkozás lehetősége,
- az érzékszervi tapasztalatokra épülő megismerés,
- a belső motiváció erősítése,
- a hibázás természetes tanulási folyamatként való elfogadása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermek aktivitására épülő tanulási helyzetek megteremtése,
- a gyermek kérdéseinek támogatása és a tapasztalatok rendszerezése,
- a differenciált fejlődés támogatása egyéni és mikrocsoportos formában,
- a biztonságos, támogató légkör biztosítása.

7.6. Munkajellegű tevékenységek (gyakorlati élet)

A munkajellegű tevékenységek az óvodai élet természetes részét képezik. A Montessori pedagógiában a „munka” a gyermek értelmes, önként vállalt tevékenységét jelenti, amely az önállóságot, a felelősségvállalást és a közösséghez tartozás élményét erősíti.

Óvodánkban az önkiszolgálás, a naposi feladatok, a rendrakás, a terítés, a kisállatok gondozása és az egymásnak nyújtott segítség a mindennapok szerves részei. Ezek a tevékenységek hozzájárulnak a kitartás, a feladattudat, a szabálytudat és az együttműködés fejlődéséhez.

A Montessori pedagógia elveivel összhangban minden tevékenységet a **környezet rendjének helyreállítása** követ. A gyermekek a használt eszközöket a tevékenység befejezése után visszahelyezik eredeti helyükre, és részt vesznek a közös környezet rendezettségének fenntartásában. A rendrakás egyéni és közösségi felelősséggként jelenik meg, amely erősíti az önállóságot, a kitartást és a felelősségvállalást.

A gyakorlati élet tevékenységei során a gyermekek fokozatosan sajátítják el az **önkiszolgálás** különböző formáit, így különösen az öltözködést, a mosdóhasználatot, a kézmosást, valamint a mindennapi önellátáshoz kapcsolódó tevékenységeket. Ezek a tevékenységek hozzájárulnak az önállóság, a felelősségérzet és a testi szükségletek tudatos kezelésének fejlődéséhez. Az intézmény tiszteletben tartja a gyermekek egyéni fejlődési ütemét. A szobatisztaság kialakulását természetes fejlődési folyamatként kezeli, amelynek elsődleges tere a családi környezet; az óvoda a családdal együttműködve, a gyermek szükségleteihez igazodva támogatja az önállóság fejlődését.

A munkajellegű tevékenységek körébe tartozhatnak az egyszerű, életkornak megfelelő **ételkészítési tevékenységek** is. A gyermekek alkalmanként részt vehetnek közös ételkészítésben (például gyümölcs- és zöldségelőkészítésben, saláták, egyszerű ételek vagy sütemények készítésében), amely során fejlődik finommotorikájuk, szem-kéz koordinációjuk, matematikai tapasztalatszerzésük (mérés, mennyiségek), valamint együttműködési és kommunikációs készségük. Az ilyen tevékenységek lehetőséget adnak az egészséges táplálkozással kapcsolatos tapasztalatok megszerzésére és a higiénés szokások erősítésére is. A tevékenységek minden esetben a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a biztonsági, higiéniai szabályok betartásához igazodva valósulnak meg.

A gyermekek részt vehetnek a **növények gondozásában**, valamint az évszakokhoz kapcsolódó kertészeti tevékenységekben (például virágültetésben), amely során tapasztalatokat szereznek a növények fejlődéséről, a természet körforgásáról és a környezettudatos magatartásról.

A gyermekek az óvodában tartott **kisállatok gondozásában** életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően, óvodapedagógusi felügyelet mellett vehetnek részt. A tevékenységek során kiemelt figyelmet fordítunk a biztonságra, a higiénés szabályok betartására, valamint az élőlények iránti tisztelet és felelősség kialakítására.

A munkajellegű tevékenységek mindig a gyermek életkorához és fejlettségéhez igazodva, önkéntességre és sikerélményre építve valósulnak meg.

Az óvodapedagógus feladatai:

- az önállóságot támogató, átlátható környezet és eszközök biztosítása,
- a feladatok fokozatos átadása, mintamutatással és rávezetéssel,
- a gyermek erőfeszítésének elismerése, reális és bátorító visszajelzés,
- a közösségért végzett tevékenység örömeinek megerősítése.

7.7. Csendjáték (csendkör)

Óvodánkban a csendjáték (csendkör) a közösségépítés, az önszabályozás és a figyelem fejlesztésének kiemelt alkalma. Segíti a ráhangolódást, a belső nyugalom kialakulását, valamint az elmélyült tevékenységekhez szükséges koncentráció fejlődését.

A csendjáték során rövid, életkornak megfelelő figyelem- és érzékelésfejlesztő elemek jelenhetnek meg, például:

- jelképes, biztonságos formában megjelenő gyertyagyújtás,
- hangfigyelés,
- légzésre irányuló egyszerű tudatosítás,
- tapintásos vagy más érzékeléses játék,
- a közösséghez kötődő egyszerű rituálék,
- az időbeli tájékozódást segítő naptárazás,
- rövid közös beszélgetés.

A tevékenység élményszerűsége és biztonságos keretre épül. Célja a belső fegyelem, a türelem és az egymásra figyelem fejlődésének támogatása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- biztonságos és nyugodt légkör biztosítása,
- a csendhez és egymásra figyelemhez kapcsolódó szokások következetes alakítása,
- a gyermekek önkontrolljának és figyelmének támogatása mintamutatással,
- a közösségi élmény erősítése.

8. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

A gyermek fejlődését óvodánkban elsősorban önmagához mérten értelmezzük. A fejlődés nyomon követése folyamatos, a mindennapi óvodai élet tevékenységeibe ágyazott folyamat: megfigyelésen, pedagógiai értelmezésen, célzott támogatáson és a szülőkkel való partneri együttműködésen alapul.

A Bilimbóban a vegyes életkorú csoportszervezés és a Montessori szemlélet különösen kedvez a fejlődés természetes megmutatkozásának. A gyermekek hosszabb, zavartalan tevékenységi időszakokban dolgozhatnak, így a pedagógus átfogó képet kap az önállóság, a kitartás, a figyelem, a szociális működés és a különböző képességterületek alakulásáról.

8.1. A nyomon követés alapelvei és eszközei

Az újonnan érkező gyermekek megismerése már a felvételi folyamat során megkezdődik. A gyermekről a szülőkkel közösen, bizalmi alapú együttműködésben alakítjuk ki a szükséges képet. Ezt támogatja az anamnézis rögzítése, az első időszak tapasztalatainak dokumentálása, valamint – lehetőség szerint – a beszoktatási időszak során megvalósuló személyes kapcsolatmélyítés.

A felvételi folyamatban az intézményvezető és az óvodapedagógusok egyaránt részt vesznek. A gyermek–szülő–pedagógus együttműködését kiemelten fontosnak tartjuk. Óvodánk szemlélete szerint nem csupán gyermekeket fogadunk, hanem családokat is integrálunk a közösségbe.

Amennyiben a gyermek más intézményből érkezik, a szülő bevonásával törekszünk az előzmények megismerésére. Beilleszkedési, viselkedési vagy fejlődési nehézség gyanúja esetén a rendelkezésre álló szakértői dokumentumokat a gyermek érdekeit szem előtt tartva értelmezzük, és beépítjük a pedagógiai tervezésbe.

Fontosnak tartjuk a gyermekek mentális egészségének támogatását. Ennek érdekében kérjük a szülőket, hogy a gyermek életében bekövetkező jelentősebb változásokról (pl. családi események, testvér születése, válás, gyász) tájékoztassanak bennünket, hogy pedagógiai munkánkat érzékenyen és támogató módon tudjuk alakítani.

A nyomon követés fő eszközei:

- folyamatos pedagógiai megfigyelés a mindennapi tevékenységek során,
- a gyermek egyéni fejlődésének dokumentálása az intézményi adminisztrációs rendszerben (oviKRÉTA),
- csoportnapló (a nevelési folyamatok, projektek, tapasztalatok rögzítésére),
- rendszeres időközönként összegző fejlődési áttekintés a nevelési év rendjéhez igazodva,
- szükség esetén célzott pedagógiai megfigyelés, illetve szakember bevonásának kezdeményezése.

A megfigyelések területei:

- motoros fejlettség (nagymozgás, szenzomotoros koordináció, finommotorika, grafomotoros előkészítés),
- kommunikációs fejlettség (anyanyelvi fejlődés, beszédértés, beszédprodukción),
- szociális-érzelmi fejlődés (társas kapcsolatok, énefejlődés, együttműködés, érzelemszabályozás),
- önállóság és önszabályozás (feladattudat, kitartás, szabálykövetés, tevékenységbe merülés),
- kognitív fejlettség (értelmi képességek, gondolkodási műveletek, figyelem, emlékezet, problémamegoldás).

Az eredményekre építve fejlesztési célokat fogalmazunk meg, és szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készítünk.

A támogatás megvalósulhat:

- a mindennapi Montessori-munkaidő keretében,
- mikrocsoportos formában (pl. iskolaelőkészítő foglalkozás),
- a csendóra ideje alatt, pedagógusi jelenléttel.

Szükség esetén konzultálunk a megfelelő szakemberekkel (pl. gyógypedagógus, logopédus, pszichológus), és a szülőkkel egyeztetve kezdeményezzük a további lépéseket.

8.2. Az óvodáskor végére jellemző fejlődési eredmények

Óvodáskor végére a gyermekek többsége eléri azt a testi, érzelmi, szociális és értelmi fejlettségi szintet, amely az iskolai élet megkezdéséhez szükséges. A fejlődés egyéni ütemű; az iskolakezdés támogatása során a gyermek egészének érettségét és sajátos fejlődési útját vesszük figyelembe.

A Bilimbóban az iskolaérettség megalapozását különösen támogatja:

- a vegyes életkorú csoport, mint természetes szociális tanulási közeg,
- a Montessori-eszközrendszer és a hosszabb elmélyülési idő,
- az óvodai nevelés utolsó évében szervezett a mikrocsoportos iskolaelőkészítő és a csendóra lehetősége,
- az önállóságra és belső motivációra épülő pedagógiai környezet,
- a mindennapos mozgás.

8.3. Iskolaérettség

Az iskolaérettséget komplexen értelmezzük: testi, lelki, szociális és értelmi területek együttes fejlettsége szükséges az eredményes iskolakezdéshez.

Az iskolaérettség megítélése során különösen az alábbi szempontokat vesszük figyelembe:

Testi érettség és mozgásfejlettség:

- összerendezett, koordinált nagymozgás,
- megfelelő egyensúlyérzék és mozgáskoordináció,
- kialakult testséma,
- megfelelő finommotorika, háromujjas ceruzafogás,
- vizuomotoros koordináció fejlettsége.

Érzelmi–akarati érettség:

- önszabályozás és viselkedésszabályozás,
- kudarcátűrés, kitartás,
- feladattudat és feladattartás,
- szabálykövetés belsővé válása.

Szociális érettség:

- együttműködés a kortársakkal és felnőttekkel,
- a közösségi szabályok elfogadása és betartása,
- konfliktushelyzetek kezelése,
- érzelmek szóbeli kifejezése,
- a társas kommunikáció alapvető szabályainak alkalmazása.

Anyanyelvi–kommunikációs érettség:

- érthető, tiszta beszéd,
- megfelelő beszédértés,
- kérdésekre adekvát válaszadás,
- összefüggő történetalkotás képessége,
- megfelelő szókincs és nyelvtani szerkezetek alkalmazása.

Kognitív érettség:

- megfelelő figyelmi tartósság és koncentráció,
- emlékezet fejlettsége (több elem egyidejű megőrzése),
- elemi gondolkodási műveletek megléte (összehasonlítás, rendszerezés),
- problémamegoldás,
- tájékozottság az időben és térben (évszakok, napok, jobb–bal irány),
- kis számkörben való biztos számlálás.

Az iskolaérettség megállapítása során a gyermek egészének érettségét vizsgáljuk; nem egy-egy részterület teljesítménye, hanem az összkép alapján hozzuk meg szakmai álláspontunkat. A cél nem az iskolai tananyag előrehozása, hanem az iskolai beváláshoz szükséges alapkompétenciák megerősítése, a gyermek saját fejlődési útjához igazodva.

8.4. Tehetséggondozás

Óvodáskorban nem kialakult tehetségről, hanem tehetségcsírákról, kiemelkedő érdeklődésről vagy átlagtól eltérő fejlődési ütemről beszélhetünk. Ezek megnyilvánulhatnak például a mozgásban, a zenei érzékben, az alkotótevékenységben, a nyelvi-kommunikációs készségekben, a matematikai-logikai gondolkodásban vagy a szociális érzékenységben.

Óvodánkban a tehetségcsírák felismerése és támogatása a mindennapi tevékenységekbe ágyazott pedagógiai munkában valósul meg. A Montessori-szemléletből fakadóan minden gyermekben értéket és fejlődési potenciált látunk; a kiemelkedő érdeklődés vagy képesség egy-egy területen természetes módon jelenhet meg.

A tehetséggondozás nem elkülönítő jellegű, hanem gazdagító pedagógiai környezet biztosítására épül.

Fő elvei:

- a gyermek erősségeire és érdeklődésére építés,
- differenciált, kihívást jelentő tevékenységek biztosítása,
- egyéni és mikrocsoportos lehetőségek teremtése (Montessori eszközökkel),
- a szülőkkel való partneri együttműködés és rendszeres tájékoztatás,
- szükség esetén szakmai konzultáció és iránymutatás.

9. A nevelés kerete: az óvoda hagyományos ünnepi és egyéb rendezvényei

Az ünnepek és közös rendezvények a Bilimbo Naphegy Montessori Óvoda nevelőmunkájának meghatározó keretei. Az ünneplés nem csupán egy esemény, hanem folyamat, amely közös készülődésből, alkotásból, beszélgetésekből és élményszerzésből épül fel.

Az ünnepek:

- erősítik a közösséghez tartozás élményét,
- támogatják az érzelmi biztonság kialakulását,
- közvetítik a kulturális hagyományok és nemzeti értékek tiszteletét,
- segítik a természeti és társadalmi környezet ciklikusságának megértését,
- lehetőséget adnak az önkifejezésre, a közös alkotásra és az együttműködésre.

A Montessori-szemlélethez illeszkedve az ünnepek előkészítése során kiemelt hangsúlyt kap:

- a gyermekek aktív részvétele,
- az önálló ötletek kibontakoztatása,
- a közös alkotás (pl. díszítés, ajándékkészítés, dramatizálás),
- a csendkörök és meghitt, közös élmények.

Az ünnep hangulatát az esztétikusan feldíszített környezet, a zene, az alkalomhoz illő közös tevékenységek és a szeretetteljes légkör teremti meg. Az ünnepi alkalmak során nem a „műsor” áll a középpontban, hanem a közösségi élmény és az együtt megélt pillanat.

Az ünnep hangulatát az esztétikusan feldíszített környezet, a zene, az alkalomhoz illeszkedő közös tevékenységek és a szeretetteljes légkör teremti meg. Az ünnepi alkalmak során nem a „szereplés” vagy a külső elvárásoknak való megfelelés áll a középpontban, hanem a közösségi élmény és az együtt megélt pillanat.

9.1. Hagományos ünnepeink

Óvodánk ünnepköre igazodik:

- az évszakok változásához,
- a népi és nemzeti hagyományokhoz,
- a keresztény kultúrkör jeles napjaihoz (a családok sokszínűségének tiszteletben tartásával),
- valamint az adott nevelési év kiemelt tematikájához, amely az éves munkatervben kerül rögzítésre.

Ünnepeink és jeles alkalmaink körébe tartozhatnak többek között:

- őszi ünnepkör (pl. Márton-nap, az őszhöz kapcsolódó hagyományok, Halloween),
- adventi készülődés és karácsonyi ünnepkör,
- farsang,
- tavaszi ünnepkör (pl. húsvét, anyák napja, apák napja),
- nemzeti ünnepekhez kapcsolódó, életkornak megfelelő megemlékezések (pl. március 15.),
- évzáró ünnep és az iskolába készülő gyermekek búcsúztatása (ballagás),
- közösségi programok, kirándulások, kulturális események.

A konkrét éves programterv és időbeli ütemezés az adott nevelési év **munkatervében** kerül meghatározásra.

9.2. Születés- és névnapok

A gyermekek személyes ünnepei különleges jelentőségűek a közösség életében. A születés- és névnapokat a csoportok meghitt, életkornak megfelelő formában ünneplik meg.

Ezek az alkalmak:

- erősítik az egyén megbecsültségének élményét,
- fejlesztik az egymás iránti figyelmet és empátiát,
- lehetőséget adnak az öröm közös megélésére.

Az ünneplés formája egyszerű, bensőséges, a Montessori-szemlélethez illeszkedő és a közösségi értékeket erősítő.

10. Gyermekvédelem és a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A Bilimbo Naphegy Montessori Óvoda gyermekvédelmi és esélyegyenlőségi feladatait a hatályos jogszabályokkal összhangban látja el, különös tekintettel a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló **1997. évi XXXI. törvényre**, a nemzeti köznevelésről szóló **2011. évi CXCV. törvényre**, valamint a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló **20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet** előírásaira.

Intézményünk a jogszabályban meghatározott jelzőrendszer részeként együttműködik a kerületi Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal, és szükség esetén eleget tesz jelzési kötelezettségének. Az esélyegyenlőség biztosítása során figyelembe vesszük az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló **2003. évi CXXV. törvény** rendelkezéseit is.

10.1. A gyermekvédelem alapelvei

A család a gyermek elsődleges nevelési közege. Az óvoda ezt nem helyettesíti, hanem kiegészíti. Tiszteletben tartjuk a családi nevelés elsődlegességét, ugyanakkor szükség esetén támogatást, iránymutatást nyújtunk.

Óvodánk gyermekvédelmi tevékenysége elsősorban megelőző jellegű. A prevenciót szolgálja:

- az érzelmi biztonságot nyújtó, elfogadó pedagógiai légkör,
- a mentálhigiénés szemléletű nevelés,
- az egészséges életmód támogatása,
- a környezettudatos és felelős magatartás alakítása,
- a családokkal való partneri együttműködés.

Intézményünkben a gyermekek családi háttere jellemzően stabil, ugyanakkor a gyermekvédelmi felelősség minden gyermek esetében fennáll. A veszélyeztetettség nem kizárólag anyagi tényezőkből fakadhat; érzelmi, kapcsolati vagy mentális nehézségek bármely közegben megjelenhetnek. Ennek megfelelően minden gyermek esetében érzékeny, figyelmes pedagógiai jelenlétet biztosítunk.

10.2. A jelzőrendszeri szerep

Az óvoda a gyermekvédelmi jelzőrendszer részeként működik. A pedagógusok a mindennapi együttlét során érzékelhetik a gyermek viselkedésében, teljesítményében vagy érzelmi állapotában bekövetkező változásokat.

Figyelmet fordítunk különösen:

- tartós magatartásváltozásra,
- indokolatlan agresszióra vagy visszahúzódásra,
- szorongásos jelekre,
- kapcsolati nehézségekre,
- gondozási hiányosságokra,
- bármilyen, a gyermek testi vagy lelki biztonságát érintő jelzésre.

A pedagógusokat titoktartási kötelezettség terheli. Az információkezelés minden esetben a gyermek érdekeit és a személyiségi jogok védelmét szolgálja.

10.3. Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

Óvodánk az esélyegyenlőség elvét a mindennapi pedagógiai gyakorlatban valósítja meg:

- egyéni fejlettséghez igazodó differenciált nevelés,
- szükség esetén egyéni fejlesztési tervek készítése,
- mikrocsoportos iskolaelőkészítő foglalkozások,
- csendóra biztosítása az elmélyült, egyéni jelenléthez az óvodai nevelésük utolsó évében lévő gyerekeknek,
- a kulturális és nyelvi sokszínűség elfogadása és támogatása, különös tekintettel a magyar nyelvet még nem beszélő gyermekek befogadására, a kommunikáció elősegítése a családokkal (lehetőség szerint idegen nyelvi támogatással),
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek támogatása a szakértői véleményben foglalt figyelembevételével, szükség esetén külső szakemberrel együttműködésben,
- a gyermekek közötti elfogadás, empátia és együttműködés tudatos erősítése.

A Montessori pedagógiai szemlélet – az önállóság tisztelete, az egyéni fejlődési utak elfogadása, a hibázás természetes tanulási lehetőségként való kezelése – az esélyegyenlőség pedagógiai alapját képezi.

Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek integrált nevelésének keretei

Az intézmény a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását a hatályos jogszabályokban meghatározott keretek között biztosítja. Egyedi szakértői bizottsági kijelölés esetén – amennyiben a szakértői vélemény az integrált nevelést javasolja – a fenntartó egyetértésével és a szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása mellett az intézmény egyedi és átmeneti jelleggel vesz részt az integrált nevelés megvalósításában.

Ilyen esetben a gyermek óvodai nevelése a szakértői véleményben foglaltak alapján, egyéni fejlesztési terv szerint, differenciált pedagógiai módszerek alkalmazásával történik. A szakértői véleményben meghatározott gyógypedagógiai fejlesztést a területileg illetékes pedagógiai szakszolgálat biztosítja utazó gyógypedagógus közreműködésével; az intézmény a fejlesztési folyamatban együttműködő partnerként vesz részt.

Amennyiben a gyermek fejlődése ezt indokolja, az intézmény kezdeményezi a pedagógiai szakszolgálati vizsgálatot, és írásban tájékoztatja a szülőt annak szükségességéről. A gyermek fejlődésének elősegítése érdekében a szülők együttműködése – a vizsgálaton való részvétel és a javasolt fejlesztések biztosítása – elengedhetetlen.

Az átmeneti integrált nevelés során az intézmény törekszik a befogadó, támogató csoportlétkör kialakítására, az egymás iránti elfogadás és empátia erősítésére, valamint a közösség egészének érzékenyítésére, figyelembe véve minden gyermek egyéni szükségleteit. Az integráció megvalósítása a csoport harmonikus fejlődésének és biztonságos működésének fenntartása mellett történik, oly módon, hogy a pedagógiai munka valamennyi gyermek fejlődését szolgálja.

A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel (BTMN) érintett gyermekek differenciált nevelésének keretei

A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel érintett gyermekek nevelése az intézmény alapfeladatának része. Az óvoda a szakértői véleményben foglaltak figyelembevételével, a gyermek egyéni szükségleteihez igazodó differenciált pedagógiai támogatást biztosít.

Amennyiben a gyermek fejlődése ezt indokolja, az intézmény kezdeményezi a pedagógiai szakszolgálati vizsgálatot, és írásban tájékoztatja a szülőt annak szükségességéről. A gyermek fejlődésének elősegítése érdekében a szülő együttműködése – a vizsgálaton való részvétel és a javasolt fejlesztések biztosítása – elvárt.

A differenciált nevelés megvalósítása során az intézmény figyelemmel kíséri a csoport egészének működését és fejlődését, és törekszik arra, hogy a pedagógiai támogatás valamennyi gyermek kiegyensúlyozott fejlődését szolgálja.

10.4. Szakmai együttműködés és intézkedések

Ha a gyermek fejlődésében vagy családi helyzetében nehézség merül fel, elsődlegesen a szülőkkel együttműködésben keressük a megoldást.

Szükség esetén:

- konzultációt kezdeményezünk a pedagógiai szakszolgálattal,
- javasoljuk pszichológus, fejlesztőpedagógus vagy egyéb szakember bevonását,
- a gyermek érdekében jelzéssel élünk az illetékes Család- és Gyermekjóléti Szolgálat felé.

Súlyos veszélyeztetettség gyanúja esetén a hatályos jogszabályok szerint járunk el, és eleget teszünk jelzési kötelezettségünknek.

Minden intézkedés során a gyermek testi és lelki biztonsága, méltósága és jogainak tiszteletben tartása az elsődleges szempont.

10.5. Szakmai támogató háló és mentálhigiénés együttműködés

Óvodánk gyermekvédelmi és mentálhigiénés munkáját a Budavári Család- és Gyermejjóléti Szolgálattal való együttműködés támogatja.

Intézményünk rendszeres szakmai együttműködés keretében mentálhigiénés szakember támogatását veszi igénybe. A szakmai együttműködés keretében:

- betekint a csoportok pedagógiai munkájába,
- megfigyelésekkel és szakmai visszajelzésekkel támogatja az óvodapedagógusok munkáját,
- a gyermekek érzelmi biztonságát és önszabályozását támogató programokat valósít meg (pl. „Nyugi Ovi” program, amely a gyermekek érzelmi biztonságát, önszabályozását és konfliktuskezelési készségét fejleszti),
- igény esetén egyéni vagy csoportos szülői konzultációt biztosít,
- támogatja a dolgozók mentális egészségének megőrzését, szakmai eszmegbeszélések és feldolgozó beszélgetések tarthatók.

A kerületi Család- és Gyermejjóléti Szolgálat a családok számára – saját hatáskörében – szükség esetén tanácsadási (pl. pszichológiai, jogi) lehetőséget biztosít.

Az együttműködés célja a családok időben történő támogatása, a problémák megelőzése és a gyermekek biztonságos fejlődésének elősegítése.

Az intézményi együttműködés a prevenció elvén alapul, és hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek, a családok és a munkatársak számára egyaránt stabil, támogató szakmai háttér álljon rendelkezésre.

11. Az Óvoda kapcsolatrendszere

A Bilimbo Naphegy Montessori Óvoda nevelőmunkája a partneri együttműködés elvére épül. Célunk olyan élő, kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolatrendszer fenntartása, amely a gyermekek harmonikus fejlődését, biztonságát és jólétét szolgálja.

11.1. Kapcsolat a családokkal

Óvodai nevelésünk szerves része a családokkal való szoros, együttműködő kapcsolat. A család a gyermek elsődleges nevelési közege, az óvoda ezt kiegészíti, támogatja és szakmai keretek között segíti.

Az együttműködés formái:

- napi személyes kapcsolattartás érkezéskor és távozáskor,
- fogadóórák,
- szülői értekezletek,
- egyéni konzultációk,
- szükség esetén külső szakember (pl. fejlesztőpedagógus, pszichológus) bevonásával történő tanácsadás,
- elektronikus kommunikációs csatornák alkalmazása (e-mail, online felületek).

Célunk a bizalmi légkör kialakítása és fenntartása, hogy a családok kérdéseikkel, észrevételeikkel és esetleges problémáikkal bizalommal fordulhassanak az intézményhez.

11.2. Fenntartói és hatósági kapcsolatok

Az intézmény fenntartója: **Bilimbo Nonprofit Kft.** (1022 Budapest, Pajzs utca 1.)

Az óvoda szakmai és működési kapcsolatot tart fenn:

- az I. kerület Budavári Önkormányzattal,
- Budapest Főváros Kormányhivatalával,
- az Oktatási Hivatallal,
- a Magyar Államkincstárral,
- az illetékes Népegészségügyi Hatósággal,
- az illetékes Katasztrófavédelmi Igazgatósággal,
- a Család- és Gyermejjóléti Szolgálatlal,
- a gyámügyi hatósággal,
- a Pedagógiai Szakszolgálatlal.

A kapcsolattartás célja a jogszabályoknak megfelelő, biztonságos, szakmailag megalapozott és átlátható működés biztosítása.

11.3. Szakmai és pedagógiai partnerek

Óvodánk együttműködik:

- a kerületi Pedagógiai Szakszolgálattal,
- a Budavári Család- és Gyermejjóléti Szolgálattal,
- külső szakemberekkel (pszichológus, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus),
- egészségügyi szolgáltatókkal (védőnői szolgálat, gyermekorvos, fogorvos),
- a Magyar Montessori Szövetséggel.

11.4. Kapcsolat a köznevelési intézményekkel

A gyermekek iskolai átmenetének támogatása érdekében kapcsolatot tartunk:

- budai magánóvodákkal és bölcsődékkel,
- kerületi és alternatív általános iskolákkal,
- más Montessori és egyéb alternatív pedagógiai szemléletű intézményekkel.

A kapcsolatok célja a zökkenőmentes iskolakezdés támogatása, a szakmai tapasztalatcsere és a pedagógiai folytonosság biztosítása.

Az intézmény a köznevelési intézményekkel való együttműködés keretében szükség esetén közös programokat szervezhet, szakmai kapcsolatokat tart fenn, illetve részt vehet intézmények közötti együttműködésekben, például összevont ügyeletek vagy a gyermekek ideiglenes fogadásának megszervezésében. Az ilyen együttműködések minden esetben az intézmények közötti egyeztetés és a gyermekek biztonságos ellátásának biztosítása mellett valósulnak meg.

11.5. Kulturális és közművelődési kapcsolatok

Nevelőmunkánkat gazdagítják:

- színházak és művészeti intézményekkel,
- múzeumok és galériák,
- művelődési házak és kulturális intézmények,
- könyvkiadók és könyvesboltok,
- természetvédelmi és kirándulási helyszínek.

E kapcsolatok a gyermekek élményszerű tapasztalatszerzését, kulturális nyitottságát és környezettudatos szemléletének formálását támogatják.

11.6. Egyéb szakmai partnerek

Óvodánk együttműködik:

- az étkeztetést biztosító szolgáltatóval,
- az úszásoktatást végző intézménnyel,
- sport- és szabadidőközponttal.

E kapcsolatok célja a gyermekek testi fejlődésének támogatása, az egészséges életmód kialakítása, valamint a biztonságos és minőségi ellátás biztosítása.

12. Záró gondolat

„A gyermek a legtökéletesebb teremtmény, mert egyedül ő tudja megalkotni saját egyéniségét. A gyermek lelke lágy viaszhoz vagy fehér papírhoz hasonló, ahová magának a gyermeknek kell bevésnie a képzeteket.”

(Maria Montessori)

E gondolat hűen tükrözi intézményünk pedagógiai hitvallását.

Hiszünk abban, hogy a gyermek nem „formálandó”, hanem kibontakozásra váró személyiség. Feladatunk nem az, hogy kész mintákat adjunk, hanem hogy olyan biztonságos, esztétikus, rendezett és szeretetteljes környezetet teremtsünk, amelyben a gyermek önállóan fedezheti fel a világot, megtapasztalhatja saját képességeit, és megtanulhat felelősséget vállalni önmagáért és közösségéért.

A Montessori pedagógia számunkra nem módszertani eszköztár csupán, hanem átfogó pedagógiai szemlélet:

- tisztelet a gyermek iránt,
- hit az önálló tanulás erejében,
- a hibázás elfogadása mint fejlődési lehetőség,
- az elmélyült munka és a belső motiváció támogatása,
- az egyéni fejlődési utak elfogadása.

A Bilimbo Naphegy Montessori Óvodában arra törekszünk, hogy a ránk bízott gyermekek harmonikus, önazonos, együttműködésre képes és a világ iránt nyitott személyiséggé váljanak. Pedagógiai programunk e szemlélet mentén épül fel, és ennek szellemében végezzük mindennapi nevelőmunkánkat.

A pedagógiai program megvalósulásának ellenőrzési és értékelési rendjét a 2. számú *melléklet* tartalmazza.

Mellékletek

1. számú melléklet: Montessori- és fejlesztő eszközrendszer

1.1. Montessori eszközök

Az intézmény a Montessori-pedagógia öt fő területéhez kapcsolódó eszközrendszer teljes körű, fokozatosság elvén felépített készletével rendelkezik, amelyet a nevelési év során a gyermekek fejlődési szükségleteihez igazodva folyamatosan karbantart és bővít. Az eszközrendszer a Montessori-pedagógia alapelvei szerint, a gyermek önálló tevékenységére, érzékszervi tapasztalatszerzésére és differenciált fejlődésére épül.

A felsorolt eszközök között megtalálhatók a klasszikus Montessori eszközök, valamint az intézmény pedagógiai programjához igazodó, saját készítésű, egyedi fejlesztőeszközök. A felsorolás a pedagógiai munkát segítő eszközrendszer főbb elemeit tartalmazza, nem teljes körű felsorolás.

1.1.1. Érzékelést fejlesztő eszközök (szenzoros terület)

Kiterjedés és dimenziók érzékelésére: rózsaszín torony, barna hasábsor, piros rudak, hengersorok

Színérzékelés fejlesztésére: színpárok, színárnyalatok (rekeszes dobozban), színcsipeszelő

Tapintás fejlesztésére: sima és durva táblapárok, tapintótáblák fokozatsorban, textilkosár (hajtogatós), tapintós dominó, különböző felületű táblák, tapintásos kártyák

Hallás fejlesztésére: zörejdobozok, hanghengerek, harangsor, hangszeres kosár

Szaglás fejlesztésére: szaglódobozok, illattégelyek

Súlyérzékelés fejlesztésére: súlylapocskák

Hőérzékelés fejlesztésére: hőtáblák

Formaérzékelés fejlesztésére: geometriai komód, geometriai testek, árnyék- és alaplappárosító kártyák, formalépcső, titokzsák

1.1.2. A matematikai gondolkodást fejlesztő eszközök

Számfogalom és mennyiség megalapozása: piros-kék rudak, orsós doboz, számláló kártyák és korongok 1–10, szám-mennyiség párosító eszközök

Számjegyírás előkészítése: dörzspapír számjegyek

A tízes számrendszer és a tizedes rendszer eszközei: aranygyöngy készlet (tizedes rendszer bemutató készlet), gyöngyláncok, helyiérték-kártyák (egyes, tízes, száz, ezres)

11–19 közötti számok bevezetése: Séguin-féle táblák

Számsor és műveleti előkészítés: számsor 1–100, kigyójáték (összeadás, kivonás), almás összeadó tábla

Geometria: síkidomok (négyzet, háromszög, trapéz, téglalap, kör), geometriai alakzatok

Kiegészítő és differenciáló eszközök: pénzes zsák, pálcikák, logikai készletek, rész–egész korong, gyöngyrudak, relációs játékok, forma csipeszelő eszközök, tematikus számláló játékok

1.1.3. Anyanyelvi fejlesztő és írást előkészítő eszközök

Hang–betű kapcsolat megalapozása: dörzspapír betűk, tapintós betűk, mozgatható ábécé

Írás előkészítése: vonalvezető táblák, grízes tálcák, fémkeretek, finommotorikát fejlesztő szóalkotó eszközök

Olvasás előkészítése: parancskártyák, betűfelismerő kártyák képekkel, csipeszes betűk képekkel, betű–szó párosító eszközök

Szókincs és vizuális nyelvi környezet: szóképek, névkártyák, feliratozott tárgyak

Kiegészítő, differenciáló eszközök: titokzsák, billentyűzet betűkereső, „Mutassuk az ujjunkkal!” játék

1.1.4. Eszközök a kozmikus nevelés területén

Földrajzi eszközök: földgömb, térképek (Magyarország, Európa, világtérkép), földrészek kiegészítő kártyákkal, kontinenskereső, világ részei

Természettudományos szemléltető eszközök: föld–víz–levegő szemléltető palackok, „Mi van a föld mélyén?” szemléltető eszköz, a világegyetem felépítését szemléltető eszközök

Biológiai és élővilággal kapcsolatos eszközök: béka egyedfejlődése, állatok csoportosítása (vadon élő, házi), rendszertani besorolás, termés részei

Ember és kultúra: emberi fejlődést szemléltető eszközök, bolti és pénzhasználati szerepszerek

Idő és ciklikusság: évszaktündérek, mozgatható fali naptár (év, hónap, nap, időjárás jelölésével), üveggolyós naptár, vizuális napirend tábla

Kiegészítő, rendszerező eszközök: óriás világtérkép állatokkal, közlekedési eszközök csoportosító kártyái, társasjátékok, puzzle-k

1.1.5. A gyakorlati élet tevékenységeire felkészítő eszközök

Önkiszolgálás és öltözködés: öltöztető keretek sorozata, öltöztető baba

Étkezés és terítés gyakorlása: étkezőtálca sablonnal, teríték tálcán, terítési és étkezési gyakorló eszközök

Öntés, áthelyezés, finommozgás fejlesztése: öntögető és töltögető tálcák (lencse, bab, gríz), vízöntő készletek különböző nehézségi szinten, csavaros eszközök, csipeszelős és párosítós eszközök, ruha-csipesz párosító

Környezet gondozása: kis seprű és lapát, söprés, felmosás, portörles gyakorlókészlet, tisztítóálca, kisállatgondozó eszközkészlet

Sütés és ételkészítés eszközei: gyermekméretű sodrófák, keverőtálak, fakanalak, mérőkanalak és mérőedények, gyermekméretű gyúródeszkák, süteménykiszúrók, gyermekbiztonságos kések, gyümölcs- és zöldségelőkészítő eszközök, előkészítő tálcák stb.

Környezettudatosságot támogató eszközök: szelektív hulladékgyűjtő eszközök, szelektálást gyakorló képkártyák

Érzelmi és szociális készségek támogatása: érzelmeket és arckifejezéseket bemutató képkártyák

Manipulációs és finommotoros eszközök: matató tábla, kupakkereső, spirális kavicskirakó eszköz

A Montessori munkakörnyezet eszközei: munkaszőnyegek (padlósőnyegek az egyéni munkához), Montessori munkatálcák, kosarak az eszközök rendszerezéséhez, polcrendszer az eszközök elhelyezésére, csendjátékhoz kapcsolódó eszközök stb.

2. Egyéb fejlesztő eszközök

Az óvodai nevelőmunka megvalósítását a Montessori eszközrendszeren túl további, a gyermekek sokoldalú fejlődését támogató fejlesztő eszközök és játékok is segítik. Ezek az eszközök hozzájárulnak a játék, a művészeti tevékenységek, a mozgás, az anyanyelvi és értelmi fejlődés, valamint a közösségi tapasztalatszerzés feltételeinek biztosításához. Az eszközök kiválasztásánál fontos szempont a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevétele, a biztonságos használat, valamint az önálló tevékenység és a kreatív játék támogatása.

Szerepjáték és dramatikus játékok: babák, bababútorok, babakonyha, szerepjáték kellékek (orvosi készlet, boltos készlet, szerszámkészlet), jelmezek, bábok, bábozó paraván stb.

Építő- és konstruáló játékok: fa építőkockák, konstrukciós játékok, mágneses építőjátékok, nagyméretű építőelemek, szerelőjátékok stb.

Logikai és gondolkodásfejlesztő játékok: puzzle különböző nehézségi szinten, memóriajátékok, formaberakók, sorba rendező játékok, logikai társasjátékok stb.

Anyanyelvi és kommunikációs fejlesztő eszközök: mesekönyvek, képeskönyvek, gyermekenciklopédiák, képkártyák, beszédfejlesztő játékok, dramatizáláshoz szükséges kellékek stb.

Matematikai tapasztalatszerzést segítő játékok: számfogalmat fejlesztő játékok, rendező- és válogató játékok, mérőedények, mérlegek, mennyiségi összehasonlítást segítő eszközök stb.

Vizuális nevelés eszközei: rajzlapok, színes ceruzák, zsírkréták, filctollak, vízfestékek, temperák, ecsetek, gyurma, ragasztók, gyermekméretű biztonsági (lekerekített végű) ollók, kreatív alapanyagok stb.

Ének-zenei nevelés eszközei: ritmushangszerek (pl. csörgők, dobok, triangulum, csengők), ének-zenei játékokhoz kapcsolódó eszközök stb.

Mozgásfejlesztő eszközök: labdák, karikák, egyensúlyozó eszközök, bóják, koordinációs eszközök stb.

Környezeti nevelést segítő eszközök: közlekedési szabályokat megismertető játékok és eszközök (pl. KRESZ-játékok, jelzőtáblák, közlekedési szőnyegek); nagyítók, természeti gyűjtemények, növénygondozási eszközök (öntözőkanna, kis kerti szerszámok), kisállatok gondozásához szükséges eszközök stb.

Közösségi tevékenységeket segítő eszközök: beszélgetőkörhöz és csendjátékhoz szükséges ülőpárnák vagy szőnyegek, szemléltető képek, csendgyakorlatokhoz használt jelzőeszközök (pl. csengő), valamint csoportszintű fejlesztő játékok stb.

Az eszközrendszer a pedagógiai munka igényeihez igazodva folyamatosan bővül és változhat.

2. számú melléklet: A Pedagógiai Program ellenőrzése és értékelése

A Bilimbo Naphegy Montessori Óvoda pedagógiai programjának megvalósulását az intézmény vezetése és nevelőtestülete folyamatosan figyelemmel kíséri, és a tapasztalatok alapján – szükség esetén – fejlesztési irányokat határoz meg.

2.1. Az ellenőrzés formái

- az intézményvezető belső ellenőrzési tevékenysége,
- csoportnaplók és tervezési dokumentumok áttekintése,
- egyéni fejlődési dokumentumok elemzése,
- pedagógiai megbeszélések, szakmai esetmegbeszélések,
- szülői visszajelzések figyelembevétele,
- külső szakemberek szakmai javaslatainak figyelembevétele.
- fenntartói egyeztetések,
- külső ellenőrzések megállapításainak figyelembevétele.

2.2. Az értékelés célja

- a pedagógiai program alapelveinek érvényesülése a mindennapi gyakorlatban,
- a Montessori szemlélet következetes alkalmazásának vizsgálata,
- a gyermekek fejlődésének támogatása,
- a pedagógiai munka minőségének folyamatos fejlesztése,
- az intézményi működés szakmai stabilitásának biztosítása.

A pedagógiai program felülvizsgálata jogszabályváltozás esetén, fenntartói kezdeményezésre, valamint szakmai indokoltság esetén történik.

3. számú melléklet: Az intézmény működéséhez kapcsolódó kiegészítő dokumentumok jegyzéke

A pedagógiai program megvalósításához kapcsolódó intézményi dokumentumok:

- Szervezeti és Működési Szabályzat (SZMSZ)
- Házi rend
- Belső szabályzatok (Adatkezelési, Munkavédelmi, Tűzvédelmi stb.)
- Éves munkaterv

Az intézmény az oviKRÉTA rendszerben a jogszabály által előírt dokumentációt vezeti, különösen:

- óvodai törzskönyv,
- felvételi előjegyzési napló,
- jelenléti ív és mulasztási nyilvántartás,
- óvodai csoportnaplók,
- a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció.

4. számú melléklet: Szakirodalmi háttéranyag

4.1. Fejlődéslélektan és pedagógiai pszichológia

- Bruner, J. (2004). *A kultúra szerepe a gondolkodás fejlődésében*. Osiris Kiadó.
- Cole, M., & Cole, S. R. (2006). *Fejlődéslélektan*. Osiris Kiadó.
- Csikszentmihályi, M. (1996). *Flow – Az áramlat: A tökéletes élmény pszichológiája*. Akadémiai Kiadó.
- Csikszentmihályi, M. (2007). *A fejlődés útjai: A harmadik évezred pszichológiája*. Nyitott Könyvműhely.
- Elkonin, D. B. (1984). *A gyermeki játék pszichológiája*. Tankönyvkiadó.
- Erikson, E. H. (2002). *Gyermekek és társadalom*. Osiris Kiadó.
- Goleman, D. (1997). *Érzelmi intelligencia*. Háttér Kiadó.
- Hegyi, I. (1998). *Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban*. Okker Kiadó.
- Mérei, F., & Binét, Á. (1985). *Gyermeklélektan*. Gondolat Kiadó.
- Millar, S. (1990). *Játépszichológia*. Tankönyvkiadó.
- Piaget, J. (1999). *A gyermek értelmi fejlődése*. Osiris Kiadó.
- Vekerdy, T. (1989). *Az óvoda és az első évek a pszichológus szemével*. Tankönyvkiadó.
- Vigotszkij, L. Sz. (2000). *Gondolkodás és beszéd*. Trezor Kiadó.

4.2. Általános és óvodapedagógia

- Bábosik, I. (1991). *A nevelés folyamata és módszerei*. Tankönyvkiadó.
- Balázsne Szűcs, J. (1998). *Szabadon, játékosan, örömmel*. Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Körmöci, K. (2001). *A gyermek szükségleteire épített tanulás az óvodában*. Comenius Bt.
- Kósáné Ormai, V. (2001). *A mi óvodánk*. Okker Kiadó.
- Nahalka, I. (2002). *Hogyan alakul ki a tudás a gyermekben?* Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Szivák, J. (2001). *Minőség az óvodában*. Okker Kiadó.
- Szivák, J. (2007). *Óvodapedagógiai kompetenciák fejlesztése*. Okker Kiadó.
- Szivák, J. (2008). *Reflektív pedagógia az óvodában*. Okker Kiadó.

4.3. Montessori pedagógiája

- Hermann, E. (2014). *100 Montessori fejlesztő gyakorlat óvodásoknak*. Móra Kiadó.
- Holstiege, H. (1994). *A Montessori emberképe az aktuális kutatás tükrében*. Magyarországi Montessori Egyesület.
- Lillard, A. S. (2017). *Montessori: The science behind the genius* (3rd ed.). Oxford University Press.
- Méhes, V. B. (1997). *A Montessori pedagógia gyakorlata az óvodában*. Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Montessori, M. (1978). *Az ember nevelése*. Tankönyvkiadó.
- Montessori, M. (1995). *A gyermek felfedezése*. Herder Kiadó.
- Montessori, M. (1998). *A szellem táplálása*. Magyarországi Montessori Egyesület.
- Montessori, M. (2013). *A mindent magába szívó elme*. Magyarországi Montessori Egyesület.
- Montessori műhelye. (2019). *Gyakorlati útmutató a Montessori módszerhez*. Geopen Kiadó.
- Németh, A. (2002). *A reformpedagógia múltja és jelene*. Osiris Kiadó.
- Seldin, T. (2007). *Hogyan neveljünk csodálatos gyermeket Montessori-módszerrel*. Kolibri Kiadó.
- Standing, E. M. (1998). *Maria Montessori: Her life and work*. Plume.
- Stefán, M., Kölesné Németh, M., Újhelyiné Szeverényi, I., & Sillányi Gy.-né. (2015). *Speciális tanulási nehézségekre irányuló komplex fejlesztőcsomag Montessori-eszközök bevonásával*. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft.

4.4. Inklúzió és prevenció

- Auer, É. (2004). *Alapismeretek sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez*. Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Csányi, Y. (2007). *Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése*. ELTE Eötvös Kiadó.
- Murárik, F. (2003). *Mit tegyünk a beszédzavarral küzdő gyermekek megsegítéséért?* Okker Kiadó.
- Nagy, J. (2004). *DIFER programcsomag – Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer 4–8 évesek számára*. Mozaik Kiadó.
- Porkolábné Balogh, K. (2004). *Komplex prevenció óvodai program – Kudarc nélkül az iskolában*. Trefort Kiadó.
- Réthy, E. (2003). *Differenciáló pedagógia*. Osiris Kiadó.
- Varga, A. (2015). *Az inkluzív pedagógia alapjai*. Pécsi Tudományegyetem.

4.5. Szakmai módszertan

4.5.1. Anyanyelvi nevelés

Gósy, M. (1994). *Beszédészlelés és beszédmegértés fejlesztése óvodásoknak*. Nikol Kiadó.

Nagy, J. (2000). *Anyanyelvi nevelés az óvodában*. Okker Kiadó.

Montágh, I. (2001). *Tiszta beszéd*. Holnap Kiadó.

Komáromi, G. (1999). *Gyermekirodalom*. Osiris Kiadó.

4.5.2. Mese, vers, dráma

Bettelheim, B. (1985). *A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek*. Gondolat Kiadó.

Gábnai, K. (2008). *Drámajátékok – Bevezetés a drámapedagógiába*. Helikon Kiadó.

Papp Lászlóné. (2005). *A mese az maga a valóság álruhában*. Okker Kiadó.

Tóth, Á. (2007). *Vers az óvodában – Egyéni versisméltés, verstanulás módszerei*. Okker Kiadó.

4.5.3. Ének, zene, tánc

Antal-Lundström, I. (2009). *Kalandozások a hangok birodalmában: Munkalapok a hang-jel kapcsolat gyakorlására*. Argumentum Kiadó.

Foltin, J., & Tarján, K. (1994). *Játék és tánc az óvodában*. Planétás Kiadó.

Forrai, K. (2005). *Ének-zene az óvodában*. Editio Musica Budapest.

Kodály, Z. (1993). *Magyar zene, magyar nyelv, magyar vers*. Argumentum Kiadó.

Kokas, K. (1992). *A zene felemeli kezeimet*. Akkord Kiadó.

4.5.4. Vizuális nevelés

Balázsne Szűcs, J. (2004). *Játék és fejlesztés a művészetek tükrében*. Nemzeti Tankönyvkiadó.

Balázsne Szűcs, J. (2005). *A gyermekközpontú vizuális nevelés*. SZORT Bt.

Feuer, M. (2002). *A firka lélektana*. Okker Kiadó.

Vass, V. (2003). *Vizuális nevelés az óvodában*. Nemzeti Tankönyvkiadó.

4.5.5. Matematikai tapasztalatszerzés

Dienes, Z. P. (1973). *Építsük fel a matematikát!* Gondolat Kiadó.

Nagy, J. (2000). *A számolási készség fejlődése*. OKKER Kiadó.

Perlai, R. (1997). *A matematikai nevelés módszertana*. Okker Kiadó.

Zsámboki, K. (2001). *Bence világot tanul – Óvodások matematikája*. Soproni Egyetemi Kiadó.

4.5.6. Környezeti nevelés

Bihariné Krekó, I., Kanczler, G., & Labanc, Gy. (2005). *Környezetkultúra az óvodában*. Magyar Szakképzési Társaság.

Cornell, J. (1998). *Kézenfogva gyerekekkel a természetben*. Magyar Környezeti Nevelési Egyesület.

Lohri, F., & Schwyter, A. (2000). *Találkozunk az erdőben!* Öko-Fórum Alapítvány.

Maklári Jenőné. (2000). *Életmódunkkal a környezetünkért*. Okker Kiadó.

Nyiratiné Németh, I. (2005). *Zöld jeles napok – Módszertani kézikönyv*. Okker Kiadó.

Schmidt, E. (2001). *Madárvédelem a ház körül*. Mezőgazda Kiadó.

4.5.7. Hagyományápolás és népi kultúra

Kériné Borda, E. (2008). *Hagyományok és népi játékok az óvodában*. Babits Kiadó.

Lázár, K. (1997). *Népi játékok*. Planétás Kiadó.

Penavin, O. (1988). *Népi kalendárium*. Mezőgazda Kiadó.

Voigt, V. (1998). *A magyar néphagyomány*. Osiris Kiadó.

Legitimációs záradék

Jóváhagyja: Moldoványi Tímea, óvodavezető

Budapest, 2025. szeptember 1.

Moldoványi Tímea
Bilimbo Naphoriz Montessori Óvoda
Cím: 1022 Budapest, Pajzs utca 1.
Adószám: 14854314-1-41
Moldoványi Tímea 8 51100005
Telefon: 0225 1410
Óvodavezető 2025.09.01

Az óvoda Pedagógiai Programjában foglaltakról a nevelőtestületi elfogadás előtt véleményt alkotott az óvodában működő Szülői Szervezet.

Budapest, 2025. szeptember 1.

[Signature]
.....
Szülői Szervezet képviselője

Az óvoda Pedagógiai Programját elfogadta az óvoda Nevelőtestülete.

Budapest, 2025. szeptember 1.

Halmos Krisztina
.....
Nevelőtestület képviselője

A magasabb jogszabályban meghatározott kérdések rendelkezéséhez egyetértési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és megadta a fenntartó: Hunyady Katalin, a Bilimbo Nonprofit Kft. (székhely: 1022 Budapest, Pajzs utca 1.) vezetője.

Budapest, 2025. szeptember 1.

Hunyady Katalin
.....
Bilimbo Nonprofit Kft.
1022 Budapest, Pajzs utca 1.
Adószám: 14854314-1-41
Cégkód: 10706440-49336706-51100005
Fenntartó, a Bilimbo Nonprofit Kft. vezetője